

vozičkár

telesné postihnutie je pre život handicap, ale nesmie byť výhovorkou

1/2013
november 2013

**ČINNOSŤ
ORGANIZÁCIE
VOZIČKÁROV A SZTP**

SZTP informuje

KROP
Kompenzačné-zdravotné
Pomôcky

**SOCIÁLNO PRÁVNA
PORADŇA**

PÍŠETE NÁM

ŠANCA

KULTÚRA - ŠPORT

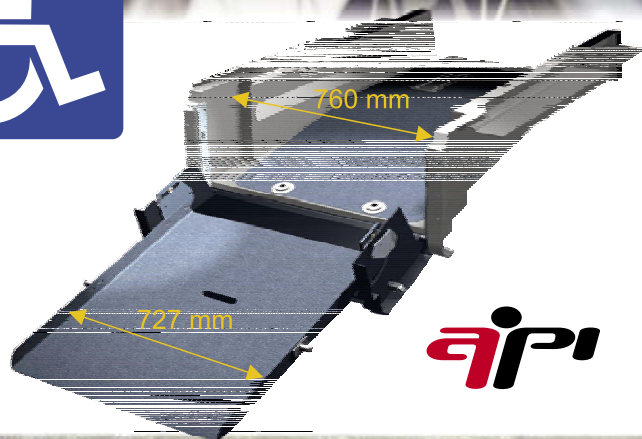

**SPOLOČENSKÝ, INFORMAČNÝ A ZÁBAVNÝ
BULLETIN O KVALITE ŽIVOTA
ŤAŽKO TELESNE POSTIHNUTÝCH A VOZIČKÁROV
PRE VŠETKÝCH ZÁUJEMCOV**

autá bez zábran

vám predstavuje:

FLEXIRAMPA

UNIKÁTNY SYSTÉM RIEŠENIA
BEZBARIÉROVÉHO VOZIDLA
ZNÍŽENÍM JEHO PODLAHY,
TZV. FLEXIRAMPOU
A UKOTVENÍM INVALIDNÉHO VOZÍKA
VO VOZIDLE SYSTÉMOM QSTRAINT.
JE TO NAJDOKONALEJŠÍ
PONÚKANÝ SYSTÉM ÚPRAVY VOZIDLA
NA PREVOZ ŤAŽKO TELESNE
POSTIHNUTÉHO NA INVALIDNOM VOZÍKU.
SYSTÉM JE OD ČESKÉHO VÝROBCU
API CZ – SLAPY TÁBOR.

Toto riešenie udáva úplne nový štandard pre komfortnú a pohodlnú prepravu osoby na invalidnom vozíku. Vozidlo je vybavené sklopnou nájazdovou rampou s nájazdovým uhlom 12°, ktorá v spojení so zníženou podlahou umožňuje bezproblémový nájazd na invalidnom vozíku do vozidla. Pomocou špeciálnych bezpečnostných pásov je možné invalidný vozík aj s osobou bezpečne pripútať vo vozidle.

Rampu je možné jednoduchým pohybom zložiť do roviny a umožňuje plnohodnotne využívať batožinový priestor. Vozidlo umožňuje prepravu 5 osôb vrátane vodiča alebo 3 osôb a vozíčkaru súčasne.

Na Slovensku výrobcu tohto, ale aj ďalších systémov pre potreby telesne postihnutých, zastupuje firma AMC Martin, s.r.o., so sídlom v Martine, ktorá sa už 12 rokov zaoberá úpravami automobilov pre ťažko telesne postihnutých a prostredníctvom týchto úprav skvalitňuje život telesne postihnutým a ich blízkym.

Medzi najrozšírenejšie úpravy automobilov, ktoré firma AMC Martin vykonáva a má na tieto úpravy aj potrebné schválenia patria:
-ručné ovládanie pedálov brzdy, plynu a spojky a ich kombinácie - výrobca Alfred Bekker - UK, API CZ - ČR
-otočné sedačky - mechanické, elektrické a programovateľné s výsuvom aj mimo os automobilu - výrobca Auto Adapt - Švédsko
-kotviace systémy invalidných vozíkov v priestoroch automobilu - výrobca QStraint - UK
-robotický systém na odkladanie invalidného vozíka do boxu na streche automobilu Chair Topper - výrobca USA
alebo robotický systém 201 na odkladanie invalidného vozíka do kufru automobilu
-nájazdové rampy, zdvíhacie plošiny mechanické, elektrické, nakladacie žeriavy, nájazdové rozkladacie lyžiny a podobne.

Viac informácií získate:

autá bez zábran

www.amc.sk

tel.: +421 903 803638

e-mail: gregor@amc.sk

AMC Martin, s.r.o., Bezručova 10, 036 01 Martin

- Je spoločenský informačný a zábavný bulletin o živote telesne a ťažko telesne postihnutých pre všetkých záujemcov.
- Vychádza nepravidelne, podľa možnosti a potreby.
- Ročník XXII.
- Vydáva Republiková špecifická organizácia SZTP ťažko telesne postihnutých a vozičkárov, L. Okánika 6a, 94901 NITRA.
- Adresa redakcie: Viliam FRANKO, 951 77 Kostofany pod Tríbečom 110, TEL/FAX: 037/6317219; 0905988510; E-mail: franko.viliam@gmail.com; Kontakt na organizáciu: TEL./FAX: 037/7335 100; 0905 988510; E-mail: annahomolova@azet.sk, www.vozickari.com; Zodpovedný redaktor: Viliam Franko;
- Redakčná rada: V. Franko, Bc. Jaroslav Sersen Bc. J. Miho, A. Homolová, Bc. Ladislav Kollár,
- Sadzba a tlač: APRINT, s.r.o., Žiar nad Hronom
- Korektúra: E. Franková.
- Inzercia sa prijíma priamo na adrese organizácie.
- Časopis Vozičkár je nepredajný, zasiela sa členom organizácie a podľa nutnosti každému, kto o časopis požiada.
- Distribúcia: Poštou rozosiela Republiková špecifická organizácia SZTP v Nitre.

OBSAH

Zasadnutie Rady organizácie	2
Sociálna rehabilitácie	5
Mesto Nitra informuje	6
Výstava Non - handicap	16
Sociálne - právna poradňa	18
Šanca - Kmeňové bunky v medicíne	22
Coloplast - 20 rokov inovácií pre zdravie a lepšiu kvalitu života	25
Voľný čas	27
Šport	28

Číslo účtu: SŠS Nitra 0031245852 /0900
IČO: 35606487
Registrácia časopisu: EV 2863/08

➤ Na snímke V. Franka - ostrý štart Julia Sádovského v rýchlostnej jazde na vozičku

Milí priatelia!

Opäť držíte v ruke Vozičkára, nie vďaka dotácií zo štátnej správy, menovite z MPSVaR a jeho grantovej komisie, ale distribútorom zdravotných pomôcok, daňovníkom, sponzorom, autorskej dielne a hlavne Vášmu stálemu záujmu o časopis. Veľkú úlohu zohralo pochopenie Vás všetkých, ktorí ste na Vozičkára prispeli. Ďakujeme všetkým, ktorí voči nám prejavili svoju ušľachtilosť.

Rok ubehol ako voda, nestačíme sledovať dianie v politike a najmä v legislatíve, ktorá sa bytostne dotýka osôb so zdravotným postihnutím

Vo svojom Editoriáli sa chcem zamerať na sociálnu inklúziu a sociálnu exklúziu (riziko chudoby a vylúčenia za účelom, aby získali príležitosti a nevyhnutné zdroje na lepšiu kvalitu života) osôb s ťažkým telesným postihnutím ktorí sú odkázaní na kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia, sociálne služby. Môžem povedať aj na pomoc v hmotnej núdzi, na množstvo liečiv, podporných vitamínov, na stále vysoké doplácanie za zdravotné pomôcky, za nájom a podobne. Títo najlepší vedia ako ťažko sa dá vyžiť z jediného príjmu v rámci sociálneho poistenia.

Pre ťažko telesne postihnutých je dôležitý dokument Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Po ratifikácii v roku 2010, sa EÚ stala 97. zmluvnou stranou, historicky prvého zmluvného nástroja týkajúceho sa ľudských práv (Dohovoru). Práve Dohovor vyjadruje širší záväzok EÚ vybudovať „Európu bez bariér“ pre približne 80 miliónov osôb so zdravotným postihnutím do roku 2020. Tak ako to určuje aj Stratégia Európskej únie pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020.

Dôležitý je najmä článok 9 Dohovoru, ktorý hovorí o Prístupnosti, kde je cieľ umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života. Za hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím bolo určené Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. V nadväznosti na túto skutočnosť bolo dňom 15. marca 2013 na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, v odbore integrácie osôb so zdravotným

postihnutím, zriadené hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím s dvoma zamestnancami, menovite Mgr. Lucia Záhoráková a JUDr. Ján Gabura.

Mnohé bude závisieť od samotných zdravotne postihnutých, nesmieme byť len pasívnymi poberateľmi sociálnych istôt, my musíme upozorňovať kompetentných, aj na základe Dohovoru žiadať podporu a ochranu práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím tak, aby významne prispel ku odstráneniu závažného sociálneho znevýhodnenia a k podporení ich účasti v občianskom, politickom, hospodárskom, sociálnom a kultúrnom živote s rovnakými

príležitosťami tak ako je to vo vyspelých západných štátoch. Z toho vyplýva, že je nutné robiť analýzu práv a potrieb osôb so zdravotným postihnutím z hľadiska práv zaručených Dohovorom (317/2010 Z.z.), účinným pre SR od júna 2010, ktorý je nadradený slovenskej legislatíve.

V sociálnej oblasti je neskutočne veľa problémov. Mnohokrát ide o bežné prežitie rodín s ťažko telesne postihnutými deťmi. V rodinách kde majú chorých človek mnohokrát rozmýšľa, akým spôsobom túto situáciu do budúcnosti riešiť. Predpokladám, že tento problém sa u nás nebude rapídne zlepšovať.

Kladíme si otázku: „Ako aktívne tráviť život so zdravotným postihnutím, či dôchodkový vek? Ako zlepšiť a spríjemniť zdravotne postihnutým, vrátane seniorom život? Ako im pomôcť viesť plnohodnotný život? Aké zmeny a úpravy vyžaduje zdravotné obmedzenie?“

Nad týmito otázkami by sa mali zamyslieť kompetentní a zodpovední.

MPSV chce pomôcť, preto začali pracovať na zrýchlení procesu rozhodovania o dávkach pre ľudí so zdravotným postihnutím, plánujú tiež zvýšiť informovanosť.

Na sklonku tohto roka Vám prajem v celom roku 2014 maximálne možnú rovnováhu a vnútorný pokoj. Prajem Vám, aby všetko, čo robíte, bolo v absolútnom súlade s Vaším myslením a pocitmi. Aby ste dokázali rozpoznať, čo je pre Váš život skutočne dôležité. Samozrejme veľa zdravia, šťastia, tichej radosti a požehnania.

V. Franko

Zasadnutie Rady organizácie

v Piešťanoch a v Nitre

Predošlé rozšírené zasadnutie Rady sa uskutočnilo v hoteli Máj v Piešťanoch, tohto rokovania sa zúčastnilo 13 členov Rady : Franko Viliam, Homolová Anna, Sersenová Oľga, Stražancová Alena, Turcer Jaroslav, Húsková Anna, Franková Emília, Miho Ján, Čabák Bohuš, Peter Staník, Kollár Ladislav, Sersén Jaroslav, Ján Kršáčok

Rada na oboch zasadnutiach bola uznášania schopná. Za kontrolnú komisiu sa zúčastnili Jaroslav Sersen a Zlatica Velčicová.

Ospravedlnení: Kollár Alexander, Snovák Vincent, Velčic František, Andrea Rošková, Velčicová Zlatica, Rokovanie podľa schváleného programu viedol Viliam Franko, Zasadnutie Rady prijalo určité informácie a navrhli sa riešenia na plnenie programu z ktorých sa prijali uznesenia.

Vopred sa preverili plnenia uznesení z predchádzajúceho obdobia. Každý člen Rady organizácie predniesol referát k jednotlivým uzneseniam, ktoré sa ho týkali.

O stave účtov a pokladne referovala A. Stražancová, (Materiál je dostupný na sekretariáte).

Ako uviedla pani Homolová, príjem 2% z daní za rok 2011 bol 7759,-€. Pre zaujímavosť v roku 2012 to bolo 3176,- €. Je to viac ako o polovicu menej s porovnaním s rokom 2011. Úlohou sekretariátu a všetkých členov Rady je v budúcnosti vytipovať právnické a fyzické subjekty, ktoré sa požiadajú o poukázanie 2% z daní pre organizáciu.

Každý člen Rady ako i člen organizácie pri oslovení subjektov musí byť aktívny, až razantný. V tomto smere musím opäť vyzdvihnúť prácu J. Miha. Každý člen Rady sa musí nad finančnou situáciou v organizácii zamyslieť a v tomto smere konať. Každému členovi Rady budú od sekretariátu organizácie dodané materiály na oslovenie právnických osôb so žiadosťou o 2% z dane. Situácia sa nesmie brať na ľahkú váhu. Môže sa stať, že nebude sociálna rehabilitácia, nebudú ďalšie aktivity a celkom možné, že ani organizácia... Uvádzame stránku, kde sa dajú získať potrebné tlačivá, a to **www.rozhodni.sk**. Na najbližšom zasadnutí každý člen Rady v tomto smere podá správu.

Rozpočet RŠO SZTP Nitra na rok 2013. Z VÚC, na základe akreditácie na špecializované sociálne poradenstvo sme na dru-

hý pol rok 2013 dotácie získali. Rozpočet sa ďalej musí naplniť z projektov, z poukázaných 2 % daní, z členských príspevkov a potenciálnych sponzorov ako napr. fy JOLLY JOKER.

Sprava Ján Figel, podpredseda NR SR a Viliam Franko, predseda organizácie

Akreditácia – ako Vám je známe ku koncu roku 2012 sme opäť predložili projekt na akreditáciu, na MPSVaR, bola to skutočne terminologický špeciálne spracovaná odborná práca. Pani Mgr.N.Dragúňová bola pripravená, akreditáciu na špecializované sociálne poradenstvo na tri roky sme získali....

Chránené pracovisko svoju opodstatnenosť pre nedostatok financií skončilo v apríli 2013..

Mestský kúpeľ v Nitre. Nepodarilo sa nám presadiť, už začaté dielo debarierizácie mestského kúpeľa.

Opäť sme sa mohli zúčastniť výstavy NON- HANDICAP - výstava pre zdravot-

ne postihnutých ľudí, ktorá bola spojená s výstavou zdravotníctva - SLOVMEDICA. Podujatie sa uskutočnilo v Inchebe v Petržalke.

Správu komisie pre životné prostredie predniesla A.M.Húsková, a o predložených projektoch na mesto Nitra a o dotáciách z mesta Nitra informovala pracovníčka A. Homolová

Predseda hovoril o Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím. Vláda pre túto oblasť - pre štruktúru implementácie

Dohovoru postúpila ďalej. Monitorovanie by sa malo robiť na MPSVaR, tak ako to na seminári v Nitre povedal riaditeľ IOZP Mgr. Michal Krivošík. Musí sa dôslednejšie monitorovať implementácia Dohovoru, sledovať dodržiavanie zákonov nielen z pohľadu rezortov, ale aj z pohľadu OZP. RŠO Nitra na požiadanie tiež dodá podklady a poukáže na nedodržanie článkov Dohovoru.

Informácia o sociálnej rehabilitácii. Ako ďalej? Účastníci opäť platili pomerne vysoké účastnícke poplatky. Organizácia pre účastníkov dotovala podľa stanoveného kľúča. Bude to záležať, podľa toho, koľko nám prispievajú daňovníci

(2%). Sociálna rehabilitácia sa uskutočnila v hoteli Máj Piešťany a v Hokovciach. Členovia Rady boli overení hľadať nové bezbariérové priestory s dobrými cenovými reláciami pre potreby sociálnej rehabilitácie.

Rada odsúhlasila pre sekretariát organizácie zakúpiť PC. Nevyužitie staršie PC na základe žiadosti sa poskytnú pre členov organizácie, ďalej členovia Rady odsúhlasili kooptovanie Jana Kršáčoka z B.Bystrice do Rady organizácie.

Na záver rokovania Rady v Piešťanoch predseda privítal vzácnu návštevu podpredsedu parlamentu, predsedu KDĽ Jána Figela. **mo**

Dotácia z NSK

Od nadobudnutia platnosti zákona č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách organizácia svoju činnosť vykonávala bez dotácií z Nitrianskeho samosprávneho kraja. Týmto zákonom bolo schválené, že na odbornú činnosť - špecializované sociálne poradenstvo je potrebná akreditácia z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny

, ktorú môže získať len osoba s vysokým školským vzdelaním s odborom sociálna práca. Organizácia tým, že nedostala dotáciu, situáciu riešila projektom na chránenú dielňu podaným na ÚPSVaR Nitra. Na pracovné miesto bola prijatá pracovníčka s vysokou školou Mgr. Dragúňová Nina s predpokladom získania akreditácie na odbornú činnosť. Chránená dielňa trvala dva roky a v priebehu tohto obdobia spomínaná pracovníčka

obhájila akreditáciu na špecializované sociálne poradenstvo. Akreditácia nadobudla právoplatnosť v januári 2013 a na základe toho organizácia bola zaradená do registra poskytovateľov sociálnych služieb vedenom na Úrade Nitrianskeho samosprávneho kraja. Následne sme požiadali o dotáciu na uvedenú sociálnu službu, ktorá nám bola od 1.8.2013 schválená a od toho času organizácia funguje za podpory z ÚNSK.

Pozvánku na zasadnutie Rady organizácie v Piešťanoch prijal podpredseda NR SR Ján Figel',

Pán podpredseda NR SR vo svojom príhovore povedal. Musíme budovať skôr solidárnu, než len nejakú tolerantnú spoločnosť. Tolerantná spoločnosť má rada také jednoduché heslo: „Ži a nechaj žiť.“ Solidárna spoločnosť hovorí „Ži a pomáhaj žiť“. Je tam jedno iné slovo, ale celkom iný prístup k tomu, čo znamená život a chcel by som vám zaželať, aby čím viac ľudí rozumeli tomu, že to druhé je podstatné. To prvé je len také prežívanie, existovanie alebo rešpektovanie stavu a to druhé je pomoc, ktorú každý z nás potrebuje možno viac v detstve a viac potom, keď už sily ubúdajú, ale v podstate celý život jeden druhého v rodine a medzi rodinami a tak aj v takom duchu a s presvedčením som tu. Mám takú polhodinku nato, aby som si vás vypočul ale nie som ani v sociálnom výbore, čo nie je teda ospravedlnenie. Som vo finančnom a rozpočtovom a zároveň som presvedčený, že každá kríza aj taká rodinná, aj taká obecná alebo medzinárodná je pozvaním k väčšej zodpovednosti, aby sme z nej išli von alebo dohora a nie ešte do väčšej krízy. Často sa krízy riešili násilím a vojnami alebo tým, že sa podujme skutočne riešiť ten problém zadĺženia. Dlhová kríza je výraz nielen finančný, ale aj morálny, lebo keď sa žije na úkor budúcnosti, na účet detí alebo tých, čo prídu, tak to je spotreba nad tým, čo vytvoríme. Štúr nás vyzýval viacej tvoriť a menej troviť. Keď tá rovnováha nie je dosiahnutá, keď je viac trovenia ako tvorenia, tak je zle. Ja som obdivoval, obdivujem a podporujem všetkých, ktorí dokážu viac tvoriť, lebo človek bol obdarený tvorivosťou. Hovoriť o niekom, že je neschopný alebo postihnutý, je často ako keby mal alibi, lebo každý dostal talent aj nevidiaci, aj vozičkári a ak sa v spoločnosti vytvára prajné, priaznivé, podporné prostredie, tak všetci získavajú. Ak je také, že segreguje, oddeľuje, stavia bariéry, tak sú všetci chudobnejší, majú väčšie problémy. Nechcem to príliš zdôrazňovať, máte skúsenosti s tým všetkým, čo je u nás

problém, sú to bariéry, ktoré sú všelijaké, hlavne tie mentálne, ale aj fyzické. Toto je bezbariérové zariadenie a to potvrdzuje, že sa dá, len nato treba myslenie a mentalitu,

ktorá počnúc projektom cez investorov, prevádzkovateľov takto koná, zmyšľá a každému sa dýcha, žije ľahšie a lepšie. Skôr by som vaše skúsenosti, otázky, podnety, vaše aktuálne pohľady preniesol či do parlamentu alebo do hnutia, ktoré reprezentujem. Za vládu ja hovoriť nemôžem ani nechcem, lebo skôr my oponujeme proti tomu, čo sa dáva teraz do legislatívy, lebo niektoré veci nie sú rozumné a nerád by som polemizoval s neprítomnými alebo prenášal sem parlamentnú debatu. Mnohé z tých opatrení skôr prehliaba štátny deficit, kde sa čaká, že vyrovnáme, ale keď nezíska štát na daniach to, čo očakáva, tak bude horšie a keď zvýši dane, bude menej práce. Za posledných 8 rokov za október bol najvyšší skok nezamestnanosti a ešte sa čakajú ďalšie opatrenia vo firmách, ale veľmi záleží na tom, aby sa na Slovensku darilo všetkým a keď môžem tu zdôrazniť aj tým, ktorí sú ešte viac na tom zložito alebo ťažšie. Pred rokom presne 17. novembra som bol medzi postihnutými športovcami. J. Riapoš ma pozval na jednu medzinárodnú konferenciu do Bratislavy. Mám vzťah k vozičkárom a k paralympijskému hnutiu a bol som komisár pre šport a nešiel som na olympijské hry, ale na

paralympiádu som šiel, aj na zimnú do Turína, a na letnú do Pekingu, lebo sa mi zdalo, že to prvé je taká finančná šou a obrovský biznis okolo olympiády a to druhé je také ľudské, také reálne. Chcel som vás stretnúť, povzbudiť a čo môcť, tak pomáhať, ale nemáme možnosť všetko zmeniť, ale dá sa veľa. Svätý František mal peknú modlitbu alebo prosbu: prosil o to, aby mal silu meniť

veci, ktoré meniť môže, pokoru prijať veci, ktoré meniť nemôže a múdrosť rozlišovať medzi jedným a druhým.

Ku stavebnému zákonu povedal

Zákon je z roku 1976, je starý z hľadiska nejakého pôvodu a my potrebujeme nový zákon. 21. storočie je iné, sme v Európskej únii, mnoho vecí sú už dávno jasné, ale nie sú uzákonené. Ministerstvo ho pripravuje na budúci rok, na jar by mohol byť prvý návrh celkovo nového zákona, než novely, ktorý vytvorí ako keby právne prostredie. Ja sa budem usilovať, považujem to za meškajúce, lebo tá integrácia či cez architektúru alebo územné stavebné kolaudačné konanie bola reálna. Je to efektívnejšie, lacnejšie, ľudskejšie. To sa dá a má sa uzákoniť, už dnes máme medzinárodné záväzky v OSN a v Európskej únii. Na stavebný zákon čakajú mnohí: firmy, obce, stavbári a je tam veľa vecí, ktoré treba modernizovať a nepotrebujeme novelizovať zákony. Keď sa robí nanovo zákon, aby tam bolo všetko, čo má byť aj

z pohľadu dopredu, do budúcnosti, aby to bolo perspektívne riešenie, aby sme boli kompatibilní s Európou a nie, že o pol roka treba meniť zákon. Sú krajiny, ktoré majú dobré riešenia.

Aprílové rokovanie Valného zhromaždenia Svetovej únie zdravotne postihnutých v Istanbuli

Na základe poverenia Republikovej rady SZTP z januára 2013 som v dňoch 5. - 8. apríla 2013 absolvoval zahraničnú pracovnú cestu do Istanbulu, kde sa konalo 1. Valné zhromaždenie Svetovej únie zdravotne postihnutých (World Disability Union; ďalej len WDU), organizácie, o ktorej sme už v našom TP+TP písali v čísle 4/2011, keď sme informovali o ustanovujúcom Valnom zhromaždení konanom v októbri 2011.

Rokovanie Valného zhromaždenia (VZ) sa konalo v dňoch 6. a 7. apríla v konferenčnom komplexe WOW vzdialenom len pár minút od medzinárodného letiska Atatürk na európskej strane takmer štrnásťmilionovej metropoly Turecka. Zhromaždenia sa zúčastnilo viac ako 300 zástupcov národných organizácií združujúcich ľudí so všetkými typmi zdravotného postihnutia zo 75 krajín z celého sveta a všetkých kontinentov. Zo Slovenska som bol jediným delegátom, na organizácii podujatia sa však významne podieľala aj p. Dr. Sylvia Tiryaki, zástupkyňa riaditeľa Centra globálnych politických trendov z Istanbul Kultur University, ktorá je od apríla 2013 členkou vedeckej rady WDU (p. Tiryaki je absolventkou Právnickej fakulty UK v Bratislave, v súčasnosti prednáša medzinárodné právo na IKU v Istanbuli, je činná aj v mnohých ďalších oblastiach).

Program VZ bol rozdelený do dvoch víkendových dní – v sobotu a v nedeľu dopoludnia sme sa venovali výlučne otázkam súvisiacim so samotnou organizáciou WDU, nedeľné popoludnie bolo venované odborným témam a najmä problematike **univerzálneho dizajnu**.

V úvode zasadnutia najprv odzneli príhovory členov exekutívy WDU – p. Hiljmnijety Apuk (Kosovo), p. Roba Crawforda (USA), p. Ali Hammed Mahmoudnejata (Irán), p. Necdeta Ozturka (Turecko, viceprezident WDU), p. Metina Senturka (Turecko, prezident WDU), potom s pozdravnými príhovormi a pozdravmi vystúpili oficiálni hostia, predstavitelia tureckej vlády a mesta Istanbul – p. Fatma Sahin, ministerka rodiny a sociálnych vecí, p. Ahmet Davutoglu, minister zahraničných vecí, prečítané boli tiež telegramy od podpredsedu vlády, ministra školstva a primátora mesta Istanbul.

Po schválení programu, p. Necdet Ozturk, viceprezident WDU, ktorý rokovanie viedol, pristúpil potom k voľbe orgánov valného zhromaždenia. Následne predniesol správu o činnosti WDU za obdobie od ustanovujúceho VZ v októbri 2011, v nej o. i. spomenul, že odvtedy sa za členov WDU prihlásilo 49 ďalších národných organizácií osôb so zdravotným postihnutím (delegáti VZ ich členstvo

vo WDU odsúhlasili). V čase pred poludňajšou prestávkou sa ešte uskutočnili voľby orgánov WDU – prezidenta, troch viceprezidentov, riadiaceho výboru, kontrolnej komisie, poradných orgánov a expertných výborov zameraných na rôzne oblasti činnosti WDU. Delegáti VZ vo funkcii prezidenta potvrdili p. Metina Senturka, na post viceprezidentov boli zvolení p. Necdet Ozturk, p. Yousif Al Zubair (Sudán) a p. Oleg Kapralov (Rusko).

Popoludní rokovanie VZ pokračovalo diskusiou o aktivitách a rozpočte WDU v nasledujúcom dvojročnom období, schválili sa aj niektoré formálne postupy súvisiace so zabezpečením činnosti sekretariátu, kontinentálnych a regionálnych koordinátorov. Pri diskusii o rozpočte delegáti z viacerých krajín (a to nielen z krajín tretieho sveta) otvorili otázku výšky ročného členského poplatku, ktorej súčasnú podobu mnohí považujú za neprimerane vysokú vzhľadom na možnosti ich vlastných rozpočtov. Poukazovali pritom najmä na to, že kritérium výšky HDP podľa ratingu MMF vo väčšine prípadov nekorešponduje s výškou rozpočtu u tých národných organizácií, ktoré nedostávajú dotácie od štátu a sú závislé len na príspevkoch od členov (nezriedka nepracujúcich, poberajúcich v tom lepšom prípade sociálne dávky, ktorí sú však oveľa častejšie hlboko pod hranicou chudoby), prípadne od donorov a sponzorov. Do diskusie k tejto téme sa zapojilo pomerne veľa delegátov, čo len potvrdilo aj náš názor, že na stanovenie výšky členského poplatku bude potrebné použiť iný kľúč ako je ten súčasný. O závažnosti tejto témy

svedčí aj skutočnosť, že delegáti k tomuto nakoniec neprijali žiadne uznesenie, rozhodlo sa iba o tom, že výkonný výbor pripraví nejaké alternatívne návrhy, ku ktorým sa budú môcť členské organizácie vyjadriť, rozhodnutie by potom v priebehu najbližších mesiacov mala prijať exekutíva. (Na tomto mieste je potrebné spomenúť, že podľa dnes platných stanov WDU by naša organizácia mala platiť ročné členské vo výške 2500 tureckých lír, v aktuálnom prepočte asi 1000 €, čo je, samozrejme, neúnosné vzhľadom na možnosti našej organizácie; do najvyššej kategórie sme boli zaradení na základe štatistik MMF, podľa ktorých Slovenská republika výškou svojho HDP patrí medzi vysoko rozvinuté krajiny).

Počas nedelňého predpoludnia zasadali novozvolené orgány WDU – výkonný výbor, komisie a ďalšie orgány, program popoludňajšieho zasadnutia vyplnili odborné prednášky.

Hlavnou témou tu bola problematika tzv. univerzálneho dizajnu,

ktorého podstatou je téza, že materiálne i nemateriálne prostredie okolo nás môže spĺňať charakteristiky prístupnosti pre všetkých ľudí bez ohľadu na vek, fyzické alebo psychické danosti alebo akékoľvek iné individuálne charakteristiky vrátane rôznych obmedzení, napr. aj v dôsledku zdravotného postihnutia. O takýto prístup sa snažia dnes už mnohé krajiny sveta, univerzálny dizajn sa prednáša v rôznych odboroch štúdia na vysokých školách (načim tu spomenúť, že univerzálny dizajn ako predmet je aj na Fakulte architektúry STU v Bratislave, prednáša ho i mnohým našim členom dobre známa Ing. arch. Zuzana Čerešňová, PhD.). p. Necdet Ozturk v tejto súvislosti napr. spomenul, že študenti architektúry

v Austrálii musia v priebehu štúdia absolvovať týždenný pobyt na invalidnom vozíku, aby mali akú takú priamu skúsenosť s fyzickými bariérami vo svojom okolí.

Delegáti VZ sa ďalej zaoberali akreditáciou akreditačného centra WDU so sídlom v Istanbule, ktorého úlohou bude posudzovať (akreditovať) medzinárodné, národné, regionálne i lokálne inštitúcie z hľadiska zhody ich činnosti a pôsobenia s prijatými Univerzálnymi štandardmi pre ľudí so zdravotným postihnutím (Universal Standards for the Disabled, v skratke USTAD). Valné zhromaždenie WDU následne v tejto súvislosti schválilo aj samostatnú Deklaráciu, ktorú som v mene SZTP podpísal ako jediný zástupca členskej organizácie prítomný na Valnom zhromaždení. Obsahu Deklarácie by sme sa vzhľadom na jej závažnosť chceli podrobnejšie venovať v niektorom z nasledujúcich čísel nášho časopisu.

Valného zhromaždenia WDU sa zúčastnili aj zástupcovia OSN – jej vysoká komisárka pre utečencov, p. Elif Selen Ay vo svojom príspevku hovorila o špecifikách prístupu k utečencom so zdravotným postihnutím. V ďalšom priebehu popoludňajšieho programu sa prezentovali nasledovné témy:

- Regulácia dostupnosti (p. Linnie Tse, Kanada),
- Univerzálny dizajn, sociálne a občianske partnerstvo (p. Matt Barkley, USA),
- Univerzálny dizajn pre marginalizované komunity (p. Betsy Valnes, USA),
- Vnímanie postihnutia – národná správa za Turecko (p. Akile Gursay, Turecko),
- Zvýšenie potenciálu MVO a program riadenia kvality (p. Ali Er-can Ozturk, Turecko),
- Zmiešaný model vzdelávania (p. Rob Crawford, USA).

Odborným programom sa 1. Valné zhromaždenie Svetovej únie zdravotne postihnutých v Istanbule oficiálne skončilo, v jeho závere odznali už len poďakovania účastníkov organizátorom a hostiteľskej krajine, predsedníctvo VZ všetkým poďakovalo za účasť a ohlásilo, že najbližšie valné zhromaždenie sa uskutoční v r. 2015, miesto konania však ešte nie je potvrdené.

Štefan Grajčár,

predseda Asociácie polio v SR, RŠO SZTP,

člen Republikovej rady SZTP

Sociálna rehabilitácia v hoteli PARK v Hokovciach

Opäť letné Hokovce

Skupina štrnástich členov RŠO ŤTP a Vozičkárov určite bude dlho spomínať na pohodové, augustové slnečné dni strávené v hoteli Park v Hokovciach. Týždenný rekondičný pobyt bol pre nich príležitosťou, aby nabrali nové psychické a fyzické sily

a aspoň na chvíľu zabudli na svoje každodenné starosti a problémy. Pobyt viedol p. Bohuš Čabák s manželkou Majkou, ktorí organizačne stmelovali kolektív a vytvárali dobrú atmosféru.

Ako účastníčka tejto rekondície vysoko oceňujem čiastočnú bezbariérovosť hotela,

ktorý disponoval niekoľkými pekne vybavenými bezbariérovými izbami a bola tu možnosť pohybovať sa na vozíku v hotely a po okolí bez problémov.

Sústredenie účastníkov bolo zamerané na liečebnú rehabilitáciu, možnosť absolvovať klasické masáže, cvičenia, rôzne

druhy elektroterapie, parafínovú liečbu a poniektorí aj voňavé kúpele.

Potešili sme sa aj možnosti zaplávať si vo vonkajšom alebo vnútornom bazéne, či posediť si minerálnom bazéne s teplou dudinskou vodou. Najmä vozičkárov potešila firma OTTO BOCK, ktorá prišla prezentovať svoje nové a vylepšené vozíky a antidekubitné sedačky. Nejednu chvíľu strávili účastníci pobytu výmenou vlastných skúseností z oblasti starostlivosti o ŤZP. Živo sa diskutovalo o sociálnych dávkach, rôznych príspevkoch či nových zákonoch a novelách z tejto oblasti. A bolo čo porovnávať.

Samozrejme, žili sme aj mnohými spoločenskými aktivitami. Vďaka majiteľom hotela, manželom Piri, navštívili sme krásne renovovaný historický kaštieľ, pričom pozoruhodná bola pre nás vstupná rampa a moderný výťah v kaštieli, ktorý nám sprístupnil horné poschodie. K nezabudnuteľným chvíľam nášho pobytu patrila večer strávená v kamennej pivnici

pod kaštieľom s ochutnávkou dobrého vína, pečenej kačice s lokšami a veselým harmonikárom. Nás vozičkárov zniesol dole majiteľ hotela s harmonikárom. Bol to večer plný spevu a dobrej nálady.

Vydarené bolo aj športové popoludnie. Súťažilo sa v hádzaní loptičiek na cieľ, petanque, s udrzaním pinpongovej loptičky na páлке, či v slalome na vozíkoch. K dobrej nálade a celkovej pohode prispelo aj

grilovanie so živou muzikou. Na záver nášho pobytu nás potešilo pozvanie majiteľky hotela na dobrú kávu so zákuskom. Po večeri bolo vyhodnotenie víťazov športových hier a víťazi boli ocenení peknými športovými pohármi, ktoré venoval majiteľ hotela p.Piri.

Musím vysoko oceniť nielen príjemnú pohodovú atmosféru, ktorá vládla v našom kolektíve počas celého pobytu, ale aj úžasnú ústretovosť a ochotu celého hotelového personálu, pre ktorý nebol žiaden problém

vyriešiť akúkoľvek našu zložitú situáciu, či už bolo opraviť defekt na vozíku, pomôcť do bazénu, alebo zvieť či vyvieť po rampe. S toľkou ohľaduplnosťou a pomocou sa ŤTP a vozičkár v bežnom živote často nestretnú.

Vďaka patrí aj vedeniu RŠO ŤTP a vozičkárov za zorganizovanie vydareného pobytu a želanie, aby sme sa tam o rok stretli.

PhDr. B. Kolaříková.

Mesto Nitra informuje

Vážení čitatelia

V rámci komunikácie mesta s občanmi v rôznych oblastiach pripravil odbor sociálnych služieb prvé číslo newslettera, ktoré vás bude pravidelne informovať o činnosti a aktivitách mesta v tejto oblasti.

Mesto Nitra systematicky a koncepčne poskytuje obyvateľom Nitry pomoc a služby v sociálnej oblasti, a to najmä tam, kde nie je v silách rodín postarať sa o svojich najbližších.

Zrekonštruovaná bola bývalá nemocnica na Zobore na Zariadenie pre seniorov Zobor, postavený bol Bytový dom Senior na Krčméryho ulici. Tieto zariadenia pokryli zvýšený dopyt občanov po tomto type sociálnych služieb. Podporujeme i mladé rodiny s deťmi, od roku 2007 bolo v našom meste odovzdaných takmer 500 nájomných bytov.

Aktívna je aj činnosť denných stacionárov, poskytovaná je opatrovateľská služba, či donáška stravy pre imobilných seniorov až do domu. Teší ma tiež skutočnosť, že seniori, ale aj zdravotne postihnutí občania sa aktívne zapájajú i do kultúrneho, športového a spoločenského života.

Aj napriek neľahkému obdobiu zostali zachované sociálne benefity. Mladé rodiny s deťmi dostávajú príspevok pri narodení

dieťaťa, seniori zas príspevok pri prvom odchode do dôchodku.

Hlavnou úlohou samosprávy je pomáhať občanovi. Mesto má vypracovanú sociálnu politiku mesta Nitry, ktorá je zadefinovaná v druhom komunitnom pláne a bude pokračovať v nastolenom trende. Našou hlavnou úlohou bude naďalej skvalitňovanie a zlepšovanie života občanov mesta Nitry.

Jozef Dvonč, primátor mesta Nitry

Sociálne služby v meste Nitra

Mesto Nitra plní samosprávne kompetencie aj v oblasti sociálnych služieb a to v zmysle zákona o sociálnych službách, prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb. Takýmito sociálnymi službami sú napr. sociálna služba v zariadení pre seniorov, v jedálni (stravovanie), opatrovateľská služba, monitorovanie a signalizácia pomoci obyvateľom, ale aj sociálna služba v útulku či v zariadení núdzového bývania. Mestá a obce môžu za účelom zlepšenia poskytovaných služieb zakladať organizácie. Za týmto účelom bola založená Správa zariadení sociálnych služieb. V roku 2010 mesto Nitra dokončilo prestavbu bývalej detskej nemocnice na Zobori na zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov) a začalo poskytovať sociálnu službu v zariadení pre seniorov. Z toho dôvodu vznikla ďalšia príspevková organizácia mesta Nitry v sociálnej oblasti – Zariadenie pre seniorov ZOBOR. V roku 2013 však Mestské zastupiteľstvo v Nitre rozhodlo o zlúčení týchto dvoch mestských príspevkových organizácií s cieľom dosiahnutia racionalizácie procesov, zvýšenia efektivity práce,

ako aj vyššej kvality a spokojnosti s poskytovanými sociálnymi službami.

Príspevková organizácia Správa zariadení sociálnych služieb tak poskytuje nasledovné sociálne služby: terénne sociálne služby (opatrovateľská služba, prepravná služba, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci), ambulantné sociálne služby (jedáleň - stravovanie, centrum pre seniorov, denný stacionár pre seniorov, ŤZP občanov, ľudí s autizmom, denné centrá) pobytové sociálne služby (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie podporovaného bývania).

Súčasťou reorganizácie sociálnych služieb v meste Nitra bol presun sociálnych služieb týkajúcich sa krízovej intervencie zo Správy zariadení sociálnych služieb pod priame riadenie Odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre. K tomuto presunu pristúpilo mesto na základe zistení z praxe, ktorá dokázala, že obyvatelia sa v prípade vzniku krízovej životnej situácie prvej obracajú s požiadavkou o pomoc na mesto Nitra. Presunuté boli sociálna služba v útulku a v zariadení núdzového bývania.

Postup pri vybavovaní ktorejkoľvek sociálnej služby poskytovanej prostredníctvom príspevkovej organizácie alebo priamo Mestským úradom v Nitre, je jednotný. Pre každú zo sociálnych služieb je prvým kontaktným miestom Odbor sociálnych služieb v Klientskom centre služieb č.8, Mestského úradu v Nitre, kde sú obyvateľom poskytované sociálne poradenstvo, vydávané žiadosti a poskytované informácie o sociálnych službách v meste Nitra

Ing. Zuzana Jančovičová, odborný referent bývania

Monitorovanie dostupnosti objektov pre osoby so zdravotným postihnutím v meste Nitra alebo mesto Nitra priateľské a dostupné pre všetkých

Mesto Nitra získalo finančné prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu SR na realizáciu projektu „Podpora aktivít cestovného ruchu v meste Nitra“. Prostredníctvom tohto projektu mesto Nitra v roku 2012 pripravilo niekoľko aktivít na postupné odstraňovanie bariér. Jednou z aktivít bolo vypracovanie brožúry **Nitra bez bariér** a následne **Mapa bezbariérovosti mesta Nitry**, ktorá je názorným zmapovaním dostupnosti zmapovaných objektov. Vyústením týchto dvoch aktivít bola tvorba **Akčného plánu „Nitra pre všetkých – informácie (nielen) pre handicapovaných turistov“**.

Cieľom monitoringu bezbariérovosti bolo zostaviť prehľadnú publikáciu hodnotiacu bezbariérovosť vybraných objektov a inštitúcií, určenú pre obyvateľov a návštevníkov mesta Nitry. Súčasťou publikácie je tiež mapa bezbariérovosti s vyznačením trás a objektov tak, aby uľahčila pohyb handicapovaných spoluobčanov a návštevníkov v meste. Informácie získané monitorovaním dostupnosti objektov vyústili do Akčného plánu, ktorý po vyhodnotení monitoringu ponúkol návrhy na skvalitnenie života a postupné odstraňovanie architektonických aj sociálnych bariér v našom meste nielen pre osoby so zdravotným postihnutím. Problematika sa dotýka tak skupiny seniorov, osôb dočasne zdravotne znevýhodnených ako aj mamičiek s kočkami či rastúcej skupiny cyklistov.

Vďaka tomuto projektu sa mesto Nitra pustilo do monitorovania dostupnosti objektov v meste Nitra pre osoby so zdravotným postihnutím. V marci 2012 bolo odborom sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre vytýpaných 116 objektov a inštitúcií v

meste Nitra v rôznych oblastiach života, napr. kultúrne inštitúcie a pamiatky, reštaurácie, ubytovanie, verejné inštitúcie, služby, doprava, zdravotnícke a vzdelávacie inštitúcie, atď. Mesto Nitra na monitorovaní dostupnosti objektov spolupracovalo so 4 organizáciami z tretieho sektora, ktoré aktívne pracujú s osobami so zdravotným postihnutím. Podľa druhu zdravotného postihnutia boli oslovené tieto organizácie: **Republiková špecifická organizácia SZTP a vozíčkarov, pre osoby s telesným postihnutím; Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím pre osoby s mentálnym postihnutím; Krajské stredisko nevidiacich a slabozrakých Slovenska pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby so sluchovým postihnutím bola oslovená EFFETA – Stredisko svätého Františka Saleského v Nitre.**

Pracovníci odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre v spolupráci so zástupcami vyššie uvedených 4 organizácií vypracovali monitorovacie hárky, v ktorých boli pre všetky 4 druhy zdravotného postihnutia zadané kritériá na hodnotenie dostupnosti jednotlivých inštitúcií a objektov. Samotný monitoring prebiehal v mesiacoch apríl – máj 2012 a vykonávali ho pracovníci jednotlivých organizácií. Napríklad pre dostupnosť objektov pre telesné postihnutie sa monitorovala dostupnosť MAD k objektu, vyhradené parkovisko, typ a šírka vchodu, vstup do objektu (rampa, zábradlie), bezbariérový výťah a bezbariérové toalety. Počas monitorovania sa zástupcovia organizácií najčastejšie stretávali s pozitívnymi reakciami a so záujmom o výstupy z monitorovania pre ďalšie možné odstraňovanie zistených bariér a prekážok. Po skončení náročného monitorovania prišlo k vyhodnocovaciemu procesu a na základe stanovených kritérií k určeniu stavu dostupnosti objektov v troch úrovniach: vyhovuje, čiastočne vyhovuje alebo nevyhovuje. Publikácia Nitra bez bariér je k dispozícii pre obyvateľov a návštevníkov mesta ale aj pre všetkých záujemcov o túto problematiku v Klientskom centre služieb Mestského úradu v Nitre ale aj na webovej stránke www.nitra.sk.

Publikácia „Nitra bez bariér“ ponúka návštevníkom ale aj obyvateľom mesta prehľad dostupných objektov a inštitúcií z pohľadu zdravotného postihnutia a upozorní ľudí so zdravotným handicapom, ktoré objekty sú v meste Nitra pre nich dostupné a ktoré sú dostupné s určitým obmedzením. Publikácia prináša základné kontaktné informácie aj o reštauračných a ubytovacích zariadeniach v meste Nitra, ale aj mnohé ďalšie, ktoré sú pre takýchto ľudí dostupné a ktoré im zabezpečia služby napriek ich handicapu.

Mapa bezbariérovosti mesta Nitry ponúka názorný prehľad dostupnosti jednotlivých monitorovaných objektov a inštitúcií s označením, pre aký druh zdravotného postihnutia sú dostupné. Zároveň mapa ponúkne prehľad trás autobusových liniek MAD a upozorní, ktoré autobusové linky sú bezbariérové a taktiež ponúkne mapu cyklotrás v meste Nitry. Mapa bez bariér je k dispozícii pre obyvateľov a návštevníkov mesta ale aj pre všetkých záujemcov o túto problematiku v Klientskom centre služieb Mestského úradu v Nitre ale aj na webovej stránke www.nitra.sk.

Výstupom monitorovania dostupnosti objektov pre rôzne druhy

zdravotného postihnutia je vypracovanie **Akčného plánu „Nitra pre všetkých – informácie (nielen) pre handicapovaných turistov,“** dokumentu, ktorý ponúka možné riešenia pri odstraňovaní bariér v meste Nitra. Tento dokument je praktickým podkladom pre samosprávu pri odstraňovaní bariér, aby sa mesto Nitra stalo priateľským a bezbariérovým pre svojich obyvateľov a návštevníkov. K vypracovaniu takéhoto dokumentu sa nadviaže na spracovaný monitoring dostupnosti objektov a následne sa budú mapovať siete hlavných a vedľajších bezbariérových trás v centrálnej mestskej zóne, ktorá patrí k najnavštevovanejšej časti mesta a kadiaľ vedú hlavné trasy pre peších. Po dôkladnom fyzickom zmapovaní trás sa spracovala analýza bariér na týchto trasách a navrhlo sa riešenie na odstraňovanie bariér podľa typu bariér. Návrh riešení je dôležité kategorizovať z hľadiska finančnej náročnosti, dopadu a typu (investičné zámery, administratívno-organizačné opatrenia, procesné zmeny, atď.). Pri tvorbe akčného plánu sú zohľadnené legislatívne východiská, rámcové dokumenty na národnej i me-

zinárodnej úrovni, časový a finančný rámec projektu. Takýto strategický dokument by podľa našich očakávaní mal priniesť metodiku odstraňovania bariér, ktoré sa budú postupne odstraňovať aj v ďalších mestských častiach. Aj počas tvorby Akčného plánu mesto Nitra aktívne spolupracovalo so zástupcami mimovládnych organizácií, ktoré pracujú s osobami so zdravotným postihnutím. Tieto organizácie spolu s ostatnými cieľovými skupinami (seniori, mamičky s kočíkmi) veľmi aktívne a s nadšením prijali možnosť aktívneho zapojenia do mapovania trás pre peších, ktoré im uľahčia a spríjemnia pohyb v meste. Akčný plán je k dispozícii pre obyvateľov a návštevníkov mesta ale aj pre všetkých záujemcov o túto problematiku na webovej stránke www.nitra.sk.

Záverom si dovoľím vysloviť presvedčenie, že aktivity ako je búranie a odstraňovanie bariér v meste Nitra, pomôžu zatraktívniť mesto a prilákajú návštevníkov a turistov objaviť nádherné miesta, ktoré im mesto Nitra určite ponúka.

PhDr. Nad'a Šimová, vedúca odboru sociálnych služieb

Kontraktačný deň na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny v Nitre

29. október 2013 na úrade patrilo deviatim chráneným dielňam a dvadsiatim dvom zamestnávateľom, ktorým bol vytvorený priestor na nadviazanie dlhodobějších pracovných kontaktov a zadávania zákaziek na účely plnenia povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím / ZP /. Medzi účastníkov tohto podujatia prišiel aj pán riaditeľ ÚPSVR Nitra, Mgr. Stanislav Ivanička, pod ktorého záštitou sa Kontraktačný deň konal a v družnej diskusii diskutoval

a vymieňal si informácie s prítomnými zamestnancami a pozvanými hosťami. Zamestnávatelia mohli tiež konzultovať spôsob plnenia povinného podielu priamo so zamestnancom úradu.

Stopäťdesiattri uchádzačov o zamestnanie so ZP a záujemcov o zamestnanie so ZP z Nitr, Vrábľov a Zlatých Moraviec mali príleži-

tosť informovať sa o možnostiach sociálneho, pracovného a právneho poradenstva prostredníctvom zástupcov Inštitútu pre pracovnú rehabilitáciu občanov so ZP Bratislava, Občianskeho združenia Centrum

SOS Nitra a zástupcov Republikovej špecifickej organizácie Slovenského zväzu telesne postihnutých a vozičkárov v Nitre. Na podujatí sa prezentovalo so svojimi výrobkami aj Odborné učilište internátne z Mojímroviac. Svojich pedagógov prišlo podporiť aj 8 žiakov končiaci učebný odbor, ktorí si prezreli chránené dielne a informovali sa o ich činnosti a pracovných príležitostiach.

Okrem nich Kontraktačný deň navštívili aj vozičkari z chránenej dielne EKK, s.r.o. Banská Bystrica, ktorá vyrába a balí produkty z lesných a záhradných plodov.

Foto a text: Ing. Zuzana Gališinová

Seminár v rámci MDOZP v Lučenci

Na začiatku Seminára predsedníčka SZTP Ing.M.Vrábľová privítala riaditeľa z ÚPSVaR Lučenec Martina Šebiana a pracovníčky p. Molnárovú a p. Haškovú, ktoré sa zhostili s odpoveďami na dané otázky a o.i. povedali:

Zákon 447/2008

Zákon 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, nadobudol právoplatnosť od 1.januára 2009 a bol novelizovaný od 1.7.2012 zákonom 180.

Podklady pri podávaní žiadosti na príslušné peňažné príspevky

Bohužiaľ úrady práce sú také aké sú, sme aj ľudia príjemnejší aj menej príjemní, ale vždy zákon musíme dodržiavať. Niekedy

Záber zo športového dňa

tých ľudí možno preháňame, ale každá žiadosť má predpísané náležitosti, čiže žiadosť na kompenzácie musí obsahovať meno, priezvisko fyzickej osoby, ktorá žiada o priznanie peňažného príspevku na kompenzácie, dátum narodenia, adresu jej trvalého pobytu alebo prechodného pobytu, doklad o tom, že je účastník právneho vzťahu podľa § 3 tohto zákona, tzn. platný občiansky preukaz, rodné číslo, lekárske nález. Žiadosť o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu musí obsahovať aj potvrdenie o príjme a o príjme fyzických osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú pri nároku na tieto peňažné príspevky. Takisto je zákonom predpísané tlačivo vyhlásenie o majetku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Spoločne posudzované osoby

Na spoločne posudzované osoby sa považuje manžel, manželka, nezaopatrené deti, tí, ktorí žijú v spoločnej domácnosti. Treba zdokladovať príjem za predchádzajúci kalendárny rok, ak

si občan s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba podáva žiadosť o peňažné príspevky. Tento príjem na účely poskytovania peňažného príspevku na kompenzáciu sa zisťuje ako priemerný mesačný príjem za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom fyzická osoba požiadala o peňažný príspevok na kompenzáciu. Všeobecné podmienky poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu: základnou podmienkou je, že fyzická osoba má zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %, čím sa stáva fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím.

Komplexné prehodnotenie

Ďalšia podmienka je, že v posudku na oddelení posudkových činností príslušného úradu práce jej bol navrhovaný, požadovaný druh peňažného príspevku na kompenzáciu, čiže nemusí byť len požadovaný, ale aj iný druh peňažného príspevku, pretože fyzická osoba by mala byť na oddelení posudkových činností prehodnocovaná komplexne, čiže nielen to, čo žiada, ale komplexne prehodnotený zdravotný stav aj navrhnuté formy kompenzácií. Poskytovanie peňažného príspevku na kompenzáciu závisí aj od majetku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a jej príjmu za zisťovací kalendárny rok. Peňažný príspevok na kompenzáciu možno poskytnúť, ak hodnota majetku fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím nie je vyššia ako 39 833 €.

Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov

Jednorazové peňažné príspevky a peňažný príspevok na prepravu možno poskytnúť, ak príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím za zisťovací kalendárny rok nepresahuje 5 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov možno poskytnúť, ak príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím nepresahuje trojnásobok sumy životného minima. Osobitne je

Pohľad na účastníkov seminára

upravené poskytovanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu, ak príjem osoby s ťažkým zdravotným postihnutím nepresahuje 4 násobok životného minima. Životné minimum sa mení v zmysle zákona vždy k 1.7. bežného roka, čiže od 1.7.2013 sa zvyšuje hranica životného minima, tzn. že všetky peňažné príspevky, ktoré sú vyplácané z úradu práce, budú prehodnotené k 1.7.2013 z príjmu občana s ťažkým zdravotným postihnutím a jeho spoločne posudzovaných osôb za kalendárny rok 2012. Ale novelou zákona nedostanete nové rozhodnutia, už len automaticky sa vám tento peňažný príspevok zvyšuje. Takisto sa už nerobia rozhodnutia ani pri prehodnocovaní peňažného príspevku za opatrovanie, ak fyzická osoba, ktorá je poberateľom tohto peňažného príspevku, poberá

dávky dôchodkového zabezpečenia. Tá, ktorá nepoberá, tam sa skúma príjem opatrovaných osôb a tam sa vydávajú nové rozhodnutia, čiže budú doručené každému, ale pri ostatných peňažných príspevkoch budú automaticky zvýšené bez rozhodnutí.

Druhy peňažných príspevkov

Druhy peňažných príspevkov: peňažný príspevok na osobnú asistenciu, na kúpu pomôcky, na výcvik používania pomôcky, na úpravu a opravu pomôcky, na kúpu zdvihacieho zariadenia, na kúpu osobného motorového vozidla, na úpravu osobného motorového vozidla, na prepravu, na úpravu bytu, rodinného domu a garáže, na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, súvisiace s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, súvisiace so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom a peňažný príspevok na opatrovanie. Výšky peňažných príspevkov ú všetky odôvodnené od príjmu fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím ako i spoločne posudzovaných osôb.

Záber zo športového dňa

Vznik nároku na peňažné príspevky na kompenzáciu a ich výplatu:

Nárok na peňažný príspevok a návrh na jeho výplatu vzniká právoplatným rozhodnutím úradu práce o jeho priznaní. Priznáva sa a vypláca od 1.dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o peňažnom príspevku. Poskytuje sa na celý kalendárny mesiac a to aj vtedy, keď podmienky návrhu boli splnené len za časť kalendárneho mesiaca. Možno ho priznať a vyplatiť aj vtedy, ak opatrovaná fyzická osoba zomrela pred vypracovaním komplexného posudku, ktorý má byť podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na opatrovanie a ak sa preukáže, že boli splnené podmienky na jeho poskytovanie. Peňažné príspevky opakované sa vyplácajú mesačne pozadu a nevypĺcajú sa mimo územia SR. Máme s tým teraz problémy, lebo v Čechách je iný zákon ako u nás a máme mnoho občanov, ktorí žijú v Čechách, nemajú tu trvalý pobyt od nás poberajú dávky dôchodkového zabezpečenia a v Čechách nemajú nárok na tzv. príspevok o péči. Pokiaľ nemá občan u nás trvalý pobyt, ani opatrovanie sa nevykonáva na území SR, tak tento príspevok sa nepriznáva, čiže sa nevypĺca do zahraničia.

Odňatie, zvýšenie, zníženie a zánik nároku na jeho výplatu

Sú tam povinnosti ako zo strany občana s ťažkým zdravotným postihnutím, akékoľvek zmeny, ktoré sa týkajú jeho alebo

spoločne posudzovaných osôb, treba nahlásiť príslušnému úradu práce, ktorý vypláca tieto peňažné príspevky do 8 dní. Ak si svoju povinnosť nesplní, zistíme, že príspevok bol vyplácaný neprávom, zanikajú dôvody výplaty a v tom prípade, ak bol vyplatený za obdobie, kedy mu nepatri, vyčíslí sa povinnosť vrátiť tento peňažný príspevok.

Oddelením posudkových činností

Podkladom pre rozhodnutie o peňažnom príspevku je posúdenie zdravotného stavu a vydanie komplexného posudku oddelením posudkových činností, tzn. ak tá miera funkčnej poruchy občana s ťažkým zdravotným postihnutím bude 50 a viac %, tento občan s ťažkým zdravotným postihnutím automaticky dostane aj preukaz zdravotne ťažko postihnutý alebo preukaz zdravotne ťažko postihnutý so

sprievodcom. Pri peňažnom príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov pri prevádzke motorového vozidla, ak je klient odkázaný na individuálnu prepravu, tam je možné požiadať o parkovací preukaz. Parkovacie preukazy bolo si treba staré vymeniť do 31.12.2012 a preukazy zdravotne ťažko postihnutý tie, ktoré boli vydané pred 1.1.2009, je potrebné vymeniť do konca tohto roku 2013.

ZÁKON O SLUŽBÁCH ZAMESTNANOSTI

Príspevky na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím.

Vo väzbe na novelu zákona o službách zamestnanosti by som porozprávala základné informácie k balíku nástrojov konkrétne príspevkov na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím. Balík nástrojov je rozdelený na fakultatívne príspevky a obligatórne. Je to v súvislosti s jednou zo zmien od 1.mája.

Výbory pre otázky zamestnanosti

Väčšina príspevkov nemá obligatórny charakter tzn. nie je právny nárok na ich poskytnutie. V tejto súvislosti sa rozšírili kompetencie výborov pre otázky zamestnanosti, ktoré sú zriaďované úradmi, ktoré posudzujú jednotlivé žiadosti žiadateľov o príspevky, na ktoré nie je právny nárok a formou kladného resp. negatívneho alebo neodporúčacieho posudku odporúčame alebo neodporúčame uzatvorenie dohody. Výbory pre otázky zamestnanosti sa v tejto súvislosti riadia prioritami zamestnanosti a z hľadiska tohto odporúčajú alebo neodporúčajú uzatvorenie príspevku jednotlivé nástroje. Medzi fakultatívne príspevky, na ktoré v zmysle zákona o službách zamestnanosti nie je právny nárok, patrí príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, podľa § 56 príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneneho pracoviska, príspevok na udržanie občana so zdravotným postihnutím podľa § 56a zákona, § 57 upravuje príspevok občana so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť.

Obligatórne príspevky

Medzi obligatórne príspevky, na ktoré v zmysle zákona o službách zamestnanosti po splnení žiadateľom zákonom stanovených podmienok je nárok, patrí podľa § 59 príspevok na činnosť pracovného asistenta a príspevok na úhradu prevádzko-

Záber zo športového dňa - hlavný organizátor p. Spurmý odovzdáva diplom p. Frankovi

vých nákladov a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov podľa § 60. Väčšina príspevkov sa odvíja od celkovej ceny práce zamestnanca, aby sa to nemuselo pri každom príspevku vysvetľovať. Celková cena práce v zmysle zákona pre potreby príspevkov poskytovaných v zmysle zákona o službách zamestnanosti predstavuje súčet priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR, ktoré zverejňuje štatistický úrad SR, každý rok je za príslušné obdobie a preddavkov na povinné verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a povinných príspevkov na stavebné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom. Pre rok 2013 priznávame príspevok vo výške 1 057,24 €, čo predstavuje celkovú cenu práce. § 50 predstavuje príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, vzhľadom na to zákon o službách zamestnanosti upravuje viaceré skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a jednými z nich sú občania so zdravotným postihnutím.

Fakultatívny príspevok

Tento príspevok má fakultatívny charakter, úrad môže poskytnúť príspevok žiadateľovi, či už je to právnická alebo fyzická osoba, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme občana, ktorý je uchádzačom o zamestnanie, ktorý je znevýhodnený. Podmienkou je, že takýto uchádzač o zamestnanie musí byť v evidencii uchádzačov o zamestnanie minimálne 3 mesiace. Je to príspevok, ktorý je cielene určený alebo jeho charakter je úhrada časti celkovej ceny práce zamestnanca tzn. hrubej mzdy zamestnanca, odvodov, platením na zamestnanca zamestnaného na podporné pracovné miesto zamestnávateľom. Príslušný na poskytnutie príspevku je úrad práce, v ktorom sa pracovné miesto vytvorí. Ak je pracovný pomer dohodnutý minimálne v rozsahu polovici ustanoveného pracovného času, čiže môže byť aj na kratší pracovný úväzok, ale musí byť minimálne, potom sa výška príspevku poskytovaného znižuje. Čo sa považuje pre poskytnutie tohto príspevku za vytvorené pracovné miesto? Musí sa jednať o zvýšenie počtu pracovných miest vytvorením nového podporeného pracovného miesta a to je definované, že to predstavuje zvýšenie počtu pracovných miest v priemere za 12 kalendárnych mesiacov v porovnaní s rovnakým predchádzajúcim obdobím celkový nárast počtu zamestnancov. U väčších zamestnávateľov, kde je vyšší pohyb zamestnancov, kde viacero zamestnancov zamestnáva, sa skúma prvýkrát po 12 mesiacoch poskytovania príspevku, či došlo k nárastu počtu pracovných miest, ak nedošlo k nárastu, tak dôvod, ktorý môže znamenať porušenie podmienok dohody je, že došlo k zníženiu počtu pracovných miest alebo z dôvodu, že zamestnávateľ skončil pracovný pomer s niektorým zo zamestnancov z dôvodu nadbytočnosti v zmysle zákonníka práce. Príspevok sa poskytuje počas diferencovania, počas 12 kalendárnych mesiacov, v prípade, žeby zamestnávateľ prijal na podporené pracovné miesto uchádzača o zamestnanie, ktorý bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie 2 roky, tak až 24 mesiacov je možnosť podporenej doby. Zamestnávateľ je povinný následne potom zachovať to vytvorené pracovné miesto a vždy v rozsahu polovici toho času ako bolo podporené pracovné miesto tzn. v prípade že je podporná doba 12 mesiacov, tak zachovať minimálne 18 mesiacov pracovné miesto. Výšky príspevkov sme uvádzali v zmysle zákona o službách zamestnanosti, tak ako ich upravuje zákon o službách zamestnanosti za všetky regióny alebo okresy, lebo sa prihlíada a zvyhodňuje tie regióny, kde je miera nezamestnanosti vyššia.

Zvýhodnené kraje

Bratislavský kraj je z tohto pohľadu najmenej zvýhodnený, tam je výška len 25% z celkovej ceny práce zamestnanca zamestnaného na podporenom pracovnom mieste, najviac však vo výške 25% z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy

Záber zo športového dňa

zamestnanca hospodársky za 1.a 3.štvrtrok. V tomto roku sa berie za minulý rok. V okresoch mimo Bratislavského kraja, kde je miera nezamestnanosti nižšia ako celoslovenský priemer, je tá výška vyššia, tam je možnosť 30% podpory z celkovej ceny práce, najviac však vždy 30% z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy a v okresoch s mierou nezamestnanosti vyššou ako je celoslovenský priemer, tam patrí aj okres Lučenec a Poltár, tak je tá výška v zmysle zákona najvyššia, o je 40% z celkovej ceny práce zamestnanca, najviac 40% z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy.

Chránená dielňa a chránené pracovisko

Ďalším príspevkom v zmysle zákona o službách zamestnanosti je chránená dielňa a chránené pracovisko. Toto je špecifický nástroj aktívnej politiky trhu práce, ktorý nezakladá nárok na príspevok. Je to len definícia chránenej dielne, alebo chráneného pracoviska pre účely zákona o službách zamestnanosti a všetkých

Záber zo športového dňa

príspevkov s tým súvisiacich. To sú pracoviská, ktoré sú právnickými alebo fyzickými osobami zriadené na zamestnávanie prednostne občanov so zdravotným postihnutím, ktorí majú problém zamestnať sa na otvorenom trhu práce. Sú to aj pracoviská, kde sa občania so zdravotným postihnutím zaskoľujú, alebo pripravujú na prácu a kde sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon zamestnanca prispôbené zdravotnému stavu občana so zdravotným postihnutím. Nie sú to akékoľvek pracovné miesta vytvorené zamestnávateľom. V prípade, že pracovné miesto občana so zdravotným postihnutím u zamestnávateľa je identické s pracovným miestom pre zdravého občana, tak nemožno v tom prípade hovoriť o chránenej dielni alebo chránenom pracovisku, pretože nie sú osobitné alebo špecifické podmienky vytvorené zamestnávateľom, ktoré by zohľadňovali zdravotný stav, obmedzenia vzhľadom na zdravotný stav občanov so zdravotným postihnutím. Právnická alebo fyzická osoba je povinná okrem iných povinností, ktoré sa viažu na štatút priznaný chránenej dielni, viesť osobitnú evidenciu nákladov, výkonov a hospodárskeho výsledku chránenej dielne alebo pracoviska a to počas celej doby, kedy má priznané toto postavenie zamestnávateľ nezávisle od

toho, či má alebo nemá poskytnutý následne príspevok. Postavenie chránenej dielne alebo pracoviska priznávajú úrady práce v územnom obvode, ktorého sa vytvoria pracovné miesta pre občanov so zdravotným postihnutím v rámci týchto dielní alebo pracovísk a priznáva sa na dobu neurčitú. § 56 zákona upravuje už konkrétne poskytovanie príspevku a to príspevku na zriadenie chránenej dielne alebo pracoviska. Nejedná sa o obligatórny príspevok, nie je naň právny nárok. Dáva sa zamestnávateľovi, ktorý na zriadené pracovné miesto v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku prijme do pracovného pomeru uchádzača o zamestnanie - občana so zdravotným postihnutím, ktorý musí byť vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 1 mesiac. Pri týchto balíkoch príspevkov je tam nižšia doba evidencie, ktorá sa vyžaduje na to, aby mohol byť priznaný príspevok.

Podnikateľský zámer a kalkulácia predpokladaných nákladov

Súčasťou žiadosti je podnikateľský zámer a kalkulácia predpokladaných nákladov, pretože už z názvu príspevku sa jedná o zriadenie pracovného miesta. Príslušný je úrad práce, ktorého v územnom obvode sa chránená dielňa alebo pracovisko zriaďuje. Príspevok sa poskytuje na úhradu časti nákladov na zriadenie pracovného miesta pre občana so zdravotným postihnutím, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie vykonávania pracovnej činnosti občana so zdravotným postihnutím. Kvôli tomu je nevyhnutnou alebo povinnou súčasťou žiadosti podnikateľský zámer. Príspevok sa poskytuje do 30. kalendárnych dní odo dňa predloženia dokladov preukazujúcich vynaložené náklady a v súlade so zákonom musí zamestnávateľ, ktorý zriaďuje v chránenej dielni pracovné miesto pre občanov so zdravotným postihnutím, najneskôr do 6 mesiacov preukázať náklady úradu práce. Príspevok opäť súvisí s novelou zákona o službách zamestnanosti s účinnosťou od 1.5.2013, neposkytuje sa na úhradu časti mzdy a preddavku na poistné - verejné, sociálne, zdravotné a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom na občana so zdravotným postihnutím. To potom uvidíte v balíku v rámci prevádzkových nákladov.

Zachovanie pracovného miesta najmenej 2 roky pre občanov so zdravotným postihnutím

Zamestnávateľ, ktorý dostane takýto príspevok, musí zachovať to pracovné miesto najmenej 2 roky pre občanov so zdravotným postihnutím. Pri zriadení pracovného miesta, to je v podstate obdoba pri § 50, ktorý podporuje zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov, sa opäť musí jednať o nárast počtu pracovných miest. Tie náklady, ktoré vznikajú so zriaďovaním pracovných miest, sú oprávnené najskôr dňom uzatvorenia dohody, čiže nie náklady pred podpísaním dohody zamestnávateľa, ktorý sa rozhodne zriadiť pracovné miesto v chránenej dielni pre občana so zdravotným postihnutím. Výšky príspevkov sú tu opäť diferencované vo väzbe na mieru nezamestnanosti. V Bratislavskom kraji sa poskytuje najnižšia

výška najviac vo výške 4-násobku celkovej ceny práce, pre rok 2013 je výška 4 228,96 €, to je maximálny strop, závisí od kalkulácie a podnikateľského zámeru žiadateľa. V okresoch s mierou nezamestnanosti nižšou alebo rovnou ako celoslovenský priemer je to 4,8-násobok celkovej ceny práce, čo predstavuje v tomto roku 2 074,85 € a v okresoch s vysokou mierou nezamestnanosti vyššou ako celoslovenský priemer je to 5,2-násobok celkovej ceny práce, v roku 2013 je to 5 497,64 €. Toto je maximálny príspevok zamestnávateľa. Je to refundácia tzn. že najprv musí predkladať doklady, až potom úrad práce to refunduje. Keď predloží napr. v Lučenci iba na 5 000 €, tak vlastne výška príspevku, čo bude refundovaná, tak iba 5 000 € a toto je nové, že najneskôr do 6 mesiacov odo dňa uzatvorenia dohody tzn. že môže postupne predkladať, tzn. že uzatvoríme dohodu, nadobudne účinnosť, môže začať nakupovať, ale nám najneskôr do 6 mesiacov musí predložiť poslednú žiadosť o úhradu platby.

Príspevok na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní

Ďalším príspevkom je príspevok na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní podľa § 56a zákona. Na rozdiel od iných príspevkov tu je špecifický v tom, že tu zamestnávateľ alebo žiadateľ nemôže mať priznané postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, čiže zamestnáva občana so zdravotným postihnutím, ale musí zamestnávať viac ako 25% občanov so zdravotným postihnutím z priemerného evidenčného počtu zamestnancov, ktorých zamestnáva. Ak pracovný pomer občana so zdravotným postihnutím je dohodnutý minimálne v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času, čiže nie na kratší pracovný úväzok a čo sa týka príslušnosti na poskytnutie príspevku, opäť je to teda v tomto prípade na rozdiel od iných príspevkov úrad práce v územnom obvode, ktorého je sídlo alebo pokiaľ je zamestnávateľ fyzická osoba, tak trvalý pobyt žiadateľa. Príspevok sa poskytuje zamestnávateľovi na úhradu preddavkov na poistné - povinné verejné zdravotné poistenie, príspevok na sociálne poistenie, povinných príspevkov na starobné dôchodkové poistenie mesačne zo mzdy zamestnanca najviac ale vo výške týchto odvodov vypočítaných zo 60% priemernej mzdy, čiže pre tento rok z 1 057,24 €. Príspevok sa poskytuje diferencovane vzhľadom na rozdielnosť v odvodoch, v závislosti od percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zamestnanca, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím, čiže pokiaľ sa jedná o občana so zdravotným postihnutím, ktorý má percentuálnu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vyššiu ako 70%, tak tá výška príspevku je maximálne 136,97 € a kde je v rozpätí od 40% - 70%, tak najviac je 141,66 € na zamestnanca. Tu je to možno nepochopiteľné, tí, ktorí majú vyššie percento, tak poskytujeme nižší príspevok, ale pri tomto príspevku preplácame odvody platené zamestnávateľom. Zamestnávateľ za tých zdravotne postihnutých, ktorí majú vyššie ako 70%, vyplatí príspevok v nezamestnanosti, preto je nižší ten príspevok. Príspevok sa poskytuje štvrťročne, čiže po štvrťroku treba predložiť žiadosť najneskôr do 30.4. a úrad práce od predloženia žiadosti je povinný vyplatiť do 30 dní.

Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť

§ 57 je príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť. Týka sa uchádzačov o zamestnanie, ktorí sú v evidencii úradu práce vedení minimálne 3 mesiace a ktorí sa rozhodnú, že budú vykonávať, prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť na chránenom pracovisku. Zákon o službách zamestnanosti v tomto prípade posudzuje alebo umožňuje poskytnutie príspevku tým uchádzačom o zamestnanie, ktorí v období 6 mesiacov pred zaradením do

Záber zo športového dňa, E. Franková sa teší zo zlatej medaile

evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončili alebo pozastavili živnosť, v tomto prípade je nepostačujúca doba evidencie 3 mesiace, ale až 12 mesiacov musí byť vedený v evidencii pred tým ako požiada o poskytnutie príspevku. Záväzok občana, ktorý je podporený, je prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť nepretržite 2 roky. Príspevok poskytujú úrady práce v územnom obvode, ktorého občan so zdravotným postihnutím vytvorí pracovné miesto, na ktorom bude prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť. Tento príspevok je určený na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti na chránenom pracovisku a v zmysle novely zákona sa neposkytuje na úhradu preddavkov na poistné-povinné verejné zdravotné poistenie, sociálne a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a neposkytujú sa ani na úhradu nájomného. Príspevok opätovne žiadateľovi, ktorému bol už v minulosti poskytnutý príspevok v zmysle zákona o službách zamestnanosti na samostatnú zárobkovú činnosť, môže byť poskytnutý až po 8 rokoch od začatia prevádzkovania. Ak v tomto prípade zákon diferencuje výšku poskytovania alebo možnosti poskytovania príspevku, opäť hovoríme o maximálnej možnej výške, v Bratislavskom kraji je to 3,2-násobok celkovej ceny práce, čo je pre tento rok 3 383,17 €, v okresoch s priemernou evidovanou mierou nezamestnanosti rovnou alebo nižšou ako celoslovenský priemer je 4-násobok, čo je 4 228,96 € a v okresoch s priemernou mierou evidovaných nezamestnaných vyššou ako celoslovenský priemer je 4,8-násobok celkovej ceny práce, čo je 5 074,70 €, je to oproti minulosti pokles výšky príspevku. Príspevok sa poskytuje v 2 častiach. Pokiaľ sa jedná o podporeného žiadateľa a je uzatvorená dohoda s uchádzačom o zamestnanie o poskytnutí príspevku, tak do 30 kalendárnych dní od uzatvorenia dohody sa poskytuje len 30% príspevku priznaného, zvyšná časť tých 70% po predložení dokladov preukazujúcich vynaložené náklady najneskôr do 6 mesiacov odo dňa uzatvorenia dohody. Súčasťou žiadosti podobne ako pri § 56 je podnikateľský zámer, kalkulácia, čo plánuje a musí sa týkať predmetu jeho činnosti. Ako je to v prípade občana, ktorý žiada o príspevok na prevádzkovanie samostatnej zárobkovej činnosti, ak nie je v skupine občanov so zdravotným postihnutím. Podnikateľské zábery posudzujú komisie, ktoré sú v zmysle zákona o službách zamestnanosti zriadené výbormi pre otázky zamestnanosti. Tieto komisie posudzujú efektívnosť, realitu, účelnosť podnikateľských zámerov jednotlivých žiadateľov a ich kladné stanovisko resp. neodporúčací posudok je pre výbor pre otázky zamestnanosti podkladom na ďalšie posudzovanie. Úrady zabezpečujú pre občana so zdravotným postihnutím, ktorý je uchádzačom o zamestnanie, prípravu na začatie prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti a tu je zmena. U občanov, ktorí nie sú zdravotne postihnutí, túto povinnosť úrad nemá. V rámci pôsobnosti úradu zabezpečujeme mnohým pomoc vo forme základných informácií, ktoré sa týkajú povinností občanov ako budúcich podnikateľov vo väzbe na jednotlivé inštitúcie, či už daňové, sociálne, zdravotné, aké povinnosti majú aj voči úradu práce, keď sa stanú podnikateľmi a okrem toho tam majú priestor a možnosť konzultovať podnikateľské zábery, oprávnenosť nákladov, kalkulácie a pod.

Príspevok na činnosť pracovného asistenta

Ďalším príspevkom, ktorý nie je novinkou, je príspevok na činnosť pracovného asistenta. V zmysle zákona o službách zamestnanosti je pracovný asistent buď zamestnancom, ktorého zamestnáva zamestnávateľ zamestnávajúci občanov so zdravotným postihnutím a títo pracovní asistenti týmto zamestnancom budú poskytovať pri plnení pracovných povinností a osobných potrieb počas zamestnania pracovnú

asistenciu. Môže to byť aj fyzická osoba, ktorá má zdravotné postihnutie a potrebuje pri výkone, pri prevádzkovaní samostatnej zárobkovej činnosti pracovného asistenta, čiže sú to 2 skupiny žiadateľov. Základné podmienky na pracovného asistenta v zmysle zákona sú, že musí mať 18 rokov a spôsobilosť na právne úkony. Čo sa týka tých 2 skupín žiadateľov. Pokiaľ zamestnáva občanov so zdravotným postihnutím, tak pracovný asistent bude jeho zamestnancom v zmysle a úprave občianskeho zákonníka, ale v prípade fyzickej osoby, ktorá má zdravotné postihnutie a prevádzkuje samostatnú zárobkovú činnosť, nebude jeho zamestnancom, ale má zmluvu uzatvorenú v zmysle občianskeho zákonníka o poskytovaní pracovného asistenta počas prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti. Úrad poskytne na základe písomnej žiadosti zamestnávateľovi, ktorí zamestnáva občanov so zdravotným postihnutím alebo samostatne zárobkovo činné osobe príspevok na činnosť pracovného asistenta. Treba dať do pozornosti, že z druhu zdravotného postihnutia a z vykonávania činnosti zamestnanca alebo samostatnej zárobkovej činnosti musí vyplývať potreba pracovného asistenta. Žiadateľ predkladá v tejto súvislosti na zdôvodnenie potreby pracovného asistenta posudok odborného lekára. Úrady práce majú na to formuláre. Príspevok sa mesačne poskytuje vo výške najmenej 41% a najviac vo výške 70% z celkovej ceny práce vypočítanej z priemernej mzdy na činnosť pracovného asistenta počas trvania buď pracovného pomeru zamestnanca alebo prevádzkovania, samozrejme zamestnávateľ musí stále zamestnávať tých občanov so zdravotným postihnutím a občan so zdravotným postihnutím prevádzkovať samostatne zárobkovú činnosť, dohoda sa uzatvára maximálne na dobu 1 roka. Toto je príspevok, ktorý má obligatórny charakter, čiže po splnení žiadateľa zákonom stanovených podmienok je na jeho poskytovanie právny nárok. Aktuálna výška príspevku, minimálna výška z tých 41% je 433,46 € na jedného zamestnanca so zdravotným postihnutím na mesiac, maximálna výška zo 70% je 740,06 €. Tuto tá výška príspevku ešte závisí od toho, či bude pracovná asistencia na 4 hod. alebo na 8 hod., aké má postihnutie, teda pokles vykonávania zárobkovej činnosti občan so zdravotným postihnutím, či je do 70% alebo nad 70%. Čo sa týka oprávnenosti nákladov, výdavkov sa musí týkať aktivity vzťahujúcej sa na predmetný príspevok, čiže na činnosť pracovného asistenta. Poskytuje sa vo forme refundácie mzdových výdavkov na pracovného asistenta, ktorý je zamestnancom alebo platieb v zmysle zmluvy, ktorú fyzická osoba prevádzkujúca samostatnú zárobkovú činnosť uzatvára v zmysle občianskeho zákonníka s pracovným asistentom na základe tej zmluvy, teda formou refundácie. Posledný príspevok z okruhu nástrojov aktívnej politiky trhu práce podporujúcich zamestnávanie občanov so zdravotným postihnutím je príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránených dielní alebo chránených pracovísk a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov. Opäť príspevok, na ktorý je po splnení žiadateľom zákonom stanovených podmienok právny nárok. Poskytuje sa právnickej alebo fyzickej osobe, ak o tento príspevok písomne požiada, musí tak urobiť najneskôr do konca prvého kalendárneho mesiaca štvrtroka, ktorý nasleduje po štvrtroku, za ktorý príspevok žiada. Čo sa týka príslušnosti o poskytnutie príspevku, riadi sa to v územnom obvode, ktorého je zriadená chránená dielňa alebo pracovisko, poskytuje sa na základe dokladov preukazujúcich skutočne vynaložené náklady za príslušný štvrtrok, opäť formou refundácie. Zákonom taxatívne uvedené sú prevádzkové náklady chránenej dielne, v prípade občanov so zdravotným postihnutím prevádzkujúcich samostatnú zárobkovú činnosť je to nájomné, náklady na služby spojené s nájomným okrem

nájomného na bytovú jednotku, ak chránené pracovisko je zriadené v domácnosti občana so zdravotným postihnutím, náklady spojené s povinnými revíziami, náklady na poistenie objektu, v ktorom je prevádzkovaná chránená dielňa alebo pracovisko, ak tento objekt vlastní občan so zdravotným postihnutím, náklady na palivo, energie, vodné, stočné, náklady na odvoz a likvidáciu odpadu, dopravu materiálu a hotových výrobkov, náklady na úpravu, údržbu objektov, v ktorých je prevádzkované chránené pracovisko, ak tento objekt vlastní občan so zdravotným postihnutím a ak tieto náklady súvisia s prevádzkovaním chráneného pracoviska, náklady na úpravu, údržbu zariadení chránenej dielne alebo pracoviska, ak to vlastní občan so zdravotným postihnutím a náklady na úhradu preddavkov na poistné - povinné verejné zdravotné poistenie, sociálne, starobné dôchodkové sporenie, náklady súvisiace so zabezpečením administratívy. Podobný balík nákladov oprávnených v zmysle zákona pri zamestnávateľoch zamestnávajúcich pracovného asistenta poskytujúceho pracovnú asistenciu občanom so zdravotným postihnutím je nájomné, náklady spojené s revíziami, náklady na poistenie objektu, palivo, energie, vodné, stočné, odvoz a likvidácia odpadu, doprava materiálu a hotových výrobkov, ale aj doprava súvisiaca s poskytovaním služieb, úprava, údržba objektu, musí byť vlastníkom zamestnávateľ a musí súvisieť prevádzkovaním pracovného miesta v chránenej dielni alebo na pracovisku, náklady na úpravu, údržbu zariadenia, ak je vlastníkom zamestnávateľ a opäť náklady na úhradu mzdy zamestnanca so zdravotným postihnutím a preddavkov na poistenie - zdravotné, sociálne, povinné starobné dôchodkové poistenie v zmysle zákona. Tieto náklady sa neuhrádzajú v tom prípade, ak zamestnávateľovi bol už na tieto účely poskytnutý príspevok v zmysle § 56 alebo § 56a pred účinnosťou novely a ešte nakoniec náklady súvisiace so zabezpečením administratívy. Výška príspevku je v tomto prípade diferencovaná nie od miery zamestnanosti ako to bolo pri iných príspevkoch, ale diferencovaná v závislosti od miery poklesu občana so zdravotným postihnutím schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a percentuálnej miery. Ročná výška je najviac 2,5-násobok celkovej ceny práce vypočítanej z tých 1 057,24 €, čo je na tento rok 2 643,10 €, vypláca sa štvrťročne 25% z týchto jednotlivých výšok a v prípade, že sa jedná o občana so zdravotným postihnutím, ktorý má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vyššiu ako 70%, je to 5-násobok celkovej ceny práce, čo je 5 286,20 €. V súvislosti s poskytovaním príspevkov alebo väčšiny príspevkov sú príspevky poskytované úradmi práce štátnou pomocou, pokiaľ sú poskytované podnikateľským subjektom. Sú poskytované v rámci schémy pomoci de minimis, v tomto prípade je to schéma DM1/2007 na podporu zamestnávania v aktualizovanom znení. Tieto schémy stanovujú podmienky aj okruhy činností alebo činností, ktoré nie sú podporované. Keď sú žiadatelia, ktorí nie sú podnikateľským subjektom, poskytujú sa im príspevky mimo schémy pomoci. Väčšina týchto príspevkov je v súčasnosti poskytovaných v rámci národných projektov a sú financované z Európskeho sociálneho fondu a z menšej časti zo štátneho rozpočtu SR. Rozdiel chránenej dielne a chráneného pracoviska je v tom, že chránené pracovisko zriaďuje fyzická alebo právnická osoba na zamestnávanie 1 občana so zdravotným postihnutím a v chránenej dielni musí vytvoriť viac pracovných miest. Čo sa týka týchto príspevkov, ktoré boli prezentované, existuje v zákone o službách zamestnanosti aj ďalší balík nástrojov, či už pre uchádzačov alebo pre zamestnávateľov, ktoré sme neprezentovali, ale ktoré môžu slúžiť na podporu, či už zvyšovanie zamestnateľnosti alebo zamestnanosti aj občanov so zdravotným postihnutím.

Uchádzač o zamestnanie je ten kto, chce pracovať, môže pracovať a aktívne si prácu hľadá

Kto je občan so zdravotným postihnutím?

Zdravotné postihnutie nie je prekážkou v prístupnosti na trh práce. Občania so zdravotným postihnutím majú rovnaké práva uchádzať sa o zamestnanie a zamestnať sa ako osoby bez zdravotného postihnutia.

Nemali by byť znevýhodňovaní len preto, že majú určité zdravotné obmedzenie.

Kto je občan so zdravotným postihnutím?

Občan so zdravotným postihnutím je občan uznaný za invalidného občana podľa § 71 zákona č.

461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 40%).

Posudzovanie miery invalidity určuje sociálna poisťovňa na základe nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Nie je totožné s určením ťažkého zdravotného postihnutia, o ktorom rozhoduje úrad práce sociálnych vecí a rodiny. Pre účely zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím je rozhodujúce určenie miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť – invaliditu. Na koho sa občan so zdravotným postihnutím môže obrátiť pri hľadaní zamestnania?

Hľadanie zamestnania

„Pri hľadaní zamestnania sa osoby so zdravotným postihnutím môžu obrátiť na úrady práce sociálnych vecí a rodiny v mieste svojho bydliska, agentúry podporovaného zamestnávania,

organizácie občanov so zdravotným postihnutím, ktoré poskytujú takúto pomoc a ďalšie. Občan sa uchádza o sprostredkovanie zamestnania na úrade, v ktorého územnom obvode má trvalý pobyt. Občan, ktorý hľadá zamestnanie, môže požiadať o informácie o možnostiach zamestnania ktorýkoľvek úrad práce, soc. vecí a rodiny.

Ludia so zdravotným postihnutím podľa zákona o službách zamestnanosti nemusia byť evidovaní na úradoch práce. Majú možnosť dobrovoľne sa na úrad prihlásiť ako uchádzači o zamestnanie.

Keď sa občan so zdravotným postihnutím prihlási na úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, vyplývajú mu z toho určité povinnosti uchádzača o zamestnanie.

Uchádzač o zamestnanie je ten kto, chce pracovať, môže pracovať a aktívne si prácu hľadá.

Na sprostredkovanie konkrétneho pracovného miesta nie je právny nárok.

To znamená, že úrad Vám automaticky prácu nenájde, musíte sa aj vy snažiť, aby ste si prácu našli. Pomoc pri hľadaní zamestnania pre občanov so zdravotným postihnutím umožňujú aj agentúry podporovaného zamestnávania a organizácie občanov so zdravotným postihnutím.

Agentúra podporovaného zamestnávania (APZ) je právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá poskytuje služby občanom so zdravotným postihnutím, dlhodobo nezamestnaným občanom a zamestnávateľom zamerané na uľahčenie získania zamestnania alebo na udržanie zamestnania alebo na uľahčenie získania zamestnanca z radov občanov so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnaných občanov (ďalej len „podporované zamestnávanie“).

Na Slovensku bolo ku dňu 31. januára 2011 registrovaných 58 agentúr podporovaného zamestnávania. Zoznam sa nachádza na internetovej stránke www.upsvar.sk.

Organizácie občanov so zdravotným postihnutím, ktoré

Z10

Z10 je optimálny pomocník pre vozičkarov. Jednoduchý prídavný pohon k mech. vozíku, využitelný ako ťažný mechanizmus (skúter) alebo asistent pre doprovod.

- optimálna trakcia pri jazde do/z kopca (až 20 %)
- dobré prevádzkové výsledky aj na nerovnom teréne (svetlá výška 8 cm)
- dojazd 25 km
- rýchlosť 6 km/h , v 5 úrovniach po jednoduchom stlačení tlačidla
- jednoduchá ovládateľnosť, vrátane interiéru

Prídavný pohon k mechanickým vozíkom

O možnostiach prefinancovania sa informujte u vášho regionálneho zástupcu Ottobock.

Otto Bock Slovakia s.r.o. | Röntgenova 26 | 85101 Bratislava 5 | Infolinka: +421(0) 915 090 060
info@ottobock.sk | www.ottobock.sk | www.ottobock.com

PODELÍME SA S VAMI O NAŠU RADOSŤ

Vynovili sme sa. Máme novú webstránku, logo, slogan a máme z toho radosť. Prinášame pozitívnu zmenu, nový impulz, ale najmä, **viac priestoru pre vás – našich klientov.** Naša nová webstránka má, podobne ako naše produkty, **odstraňovať bariéry, zlepšiť komunikáciu a zvýšiť dostupnosť našich služieb** nech sa na internet pripájate z akéhokolvek zariadenia.

NAŠE NOVÉ LOGO SA NÁM PÁČI

Čo povieť na naše nové logo? Je jednoduché a modré. Jednotlivé písmená sa dotýkajú, symbolizujú blízkosť, starostlivú opateru, posúvajú nás bližšie k vám. Podávajú ruku, sú priateľské a čisté rovnako ako naše hodnoty.

PRE RADOSŤ Z BEŽNÝCH DNÍ

Každý deň môže byť tým najkrajším, dokonca aj ten úplne najbežnejší. Niekedy k tomu stačí naozaj málo. Naše produkty a služby sú malými krokmi k vašej radosť, obohacujú váš život a dávajú mu nový, krajší, radostnejší odtieň. Aj preto sme si zvolili slogan „Pre radosť z bežných dní“. Hovorí pravdu, dáva nádej, robí náš spoločný život zmysluplným.

S RADOSŤOU NA WEBSTRÁNKE

Našu novú webstránku si plnohodnotne otvoríte naozaj kdekoľvek – na klasickom počítači ale aj smartfóne či tablete. Je prehľadná, dynamická a zohľadňuje všetky vaše potreby. Jednoducho, je stvorená pre vašu každodennú radosť z používania.

PRE SPOLOČNÚ RADOSŤ Z BEŽNÝCH DNÍ

S novou webstránkou, logom a sloganom sme tak spoločne otvorili ďalšiu kapitolu nášho príbehu. Veríme, že rovnako ako naše zdvihacie zariadenia na prekonávanie architektonických bariér, bude aj naša stránka pomocnou rukou pre lepšiu dostupnosť informácií, nielen o našich produktoch a službách, ale aj o aktuálnej legislatíve a možnostiach sociálnej pomoci.

Ďakujeme.

VELCON s.r.o. - NÁŠ PRÍBEH O RADOSTI

Príbeh spoločnosti **Velcon s.r.o.** sa začal už v roku **2002**, keď firma rozbehla **prvé realizácie bezbariérových prístupov**.

Od môjho príchodu v roku **2004** som sa snažil dať firme najmä ucelenú víziu a koncepciu, čo viedlo k prvým výraznejším predajným aktivitám a výsledkom na trhu.

Už v rokoch **2005 – 2007** firma prebrala **relevantný podiel na trhu** so zdvíhacími zariadeniami pre imobilné osoby a jej **logo s modrou elipsou a nápisom Velcon** sa dostalo do povedomia nielen odbornej ale aj laickej verejnosti.

Naše neustále zlepšovanie služieb, **profesionálny servis a celkový pro-zákaznícky prístup** priniesli spoločnosti v nasledujúcich rokoch **2008 – 2009** vysoký obchodný ale aj spoločenský kredit. Nárast na trhu sa prejavil aj rozšírením počtu interných zamestnancov firmy a vybudovaním komplexnej siete obchodných zástupcov v Slovenskej Republike.

Výsledkom progresívnych zmien vo firme bol aj **vstup českej spoločnosti VECOM zdvíhací zařízení s.r.o.** – jednotky na českom trhu, ktorá v našej firme kúpila obchodný podiel. Synergický efekt fúzie spolu s výborne nastaveným marketingom sa rýchlo prejavil v náraste našej popularity, v priebehu krátkeho času sme získali **dominantné postavenie na slovenskom trhu a stáva sa jeho lídrom**.

Celkom logicky a prirodzene sa do nášho portfólia následne dostal aj predaj, montáž a servis špičkových zariadení od svetového lídra na trhu so zdvíhacími zariadeniami pre imobilných- firmy **VIMEC**. Pod vedením vedúceho technického oddelenia Ing. Dušana Vaníka sme rozšírili činnosť o **dodávky a montáže stropných zdvíhacích systémov** pre imobilné osoby na takmer 400 inštalácií ročne.

V roku **2011** získala naša spoločnosť, ako jediná firma v oblasti zdvíhacích zariadení pre imobilné osoby, **certifikát kvality ISO 9001**. Zároveň sa nám podarilo otvoriť v rámci Slovenskej republiky **tri pobočky, 4 servisné strediská** a konečne sa presťahovať do našich vlastných firemných priestorov vo Vlka-novej pri Banskej Bystrici.

Po desiatich rokoch pôsobenia má naša firma viac než 20 stálych a 10 externých zamestnancov a stále si udržiava **postavenie jednotky s nadpolovičným podielom na trhu s vyše tisícovou spokojných klientov**.

Na konci roku 2013 sme prešli zásadnou modernizáciou našej korporátnej identity, zmenili slogan, logo, vzhľad webstránky a zvýšili počet inštalácií v rámci Slovenskej republiky takmer na 2000 ročne. K inováciám došlo aj v našej produktovej ponuke doplnením najmodernejších zdvíhacích zariadení a stropných zdvíhačkov.

Mgr. Michal Mikula
konateľ spoločnosti

Detský mechanický vozík AVANTI - KIND

NOVINKA

Plná úhrada ZP

Kód L90554

Technické údaje:

- šírka sedu 32-38 cm
- hĺbka sedu 33-38 cm
- výška opierky chrbta 34-40 cm
- výška sedu 42,5 – 49,5 cm
- nosnosť 75 kg

- vozík mechanický, hliníkový, skladací pre deti
- opierka chrbta ergonomicky prispôsobená
- ochranné kolieska proti prevráteniu
- bočnica s výškovo nastaviteľnou opierkou lakťa
- stupačka delená

Majerská 16, 974 01 Banská Bystrica

e-mail: info@servisinvo.sk, tel.: 048/4143288

www.servisinvo.sk

poskytujú služby špecializovaného poradenstva alebo základného poradenstva, pomáhajú občanom so zdravotným postihnutím pri orientácii na trhu práce. Zoznam organizácií rôznych druhov zdravotného postihnutia, ktoré sú členmi NROZP v SR, sa nachádza na internetovej stránke www.nrozp.sk. Kde hľadať informácie a pomoc?

INTEGROVANÝ SYSTÉM TYPOVÝCH POZÍCIÍ – bezplatný pomocník pre všetkých na trhu práce je prehľadná sústava informácií o aktuálnom svete práce. Pomáha zorientovať sa na trhu práce a vyhľadávať zamestnanie s ohľadom na zdravotné obmedzenie uchádzača o zamestnanie.

INŠTITÚT PRACOVNEJ REHABILITÁCIE – poskytuje komplexnú sociálnu a pracovnú rehabilitáciu a pomáha osobám so zdravotným postihnutím uplatniť sa na trhu práce. Poskytuje poradenské, informačné a konzultačné služby, testovanie zvyškového pracovného potenciálu uchádzača o zamestnanie, vzdelávanie, rekvalifikáciu.

Internetové prehliadače práce ako je www.profesia.sk a pracovné agentúry sprostredkujúce zamestnanie. Jednoduchým spôsobom hľadania zamestnania sú internetové prehliadače práce s aktuálnymi pracovnými ponukami a možnosťami zaregistrovať uchádzača o zamestnanie, ktorý má zdravotné postihnutie. Databáza uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím umožňuje zamestnávateľom, ktorí majú záujem zamestnať osobu so zdravotným postihnutím, nájsť si vhodného zamestnanca. Prečo zamestnať zamestnanca so zdravotným postihnutím?

Ľudia so zdravotným postihnutím sú rovnako kvalifikačne zdatní, spoľahliví a zodpovední ako zdraví zamestnanci.

Chránené dielne a pracoviská ponúkajú množstvo tovarov a služieb, ako napr. grafické práce, kancelárske vybavenie, prekladateľské, účtovnícke práce, pracovné oblečenie, služby informačných technológií, catering, prvovýroba pri spracovaní súčiastok, a množstvo ďalších služieb.

že zamestnávať občana s postihnutím má v sebe aj ekonomický rozmer. "Ak človek ostane doma, poberá dávky. Ak sa zamestná, poberá plat, z ktorého štátu odvádza odvody a dane. Keď si zarobí, viac nakúpi, zaplatí daň z pridanej hodnoty. Ďalší príjem štátu."

To, čo sa podľa neho ale nedá vyčíslieť, je, že sa skvalitní život daného človeka s postihnutím. "Ako náhle má človek pozitívny pohľad na život, má podstatne menej zdravotných problémov."

V súčasnosti je na Slovensku v chránených dielnach zamestnaných asi 11-tisíc hendikepovaných ľudí.

Zoznamy chránených dielní sa nachádzajú na internetovej stránke www.upsvar.sk.

Plnenie povinného podielu pri zamestnávaní občanov so zdravotným postihnutím

Zamestnávateľia nezabudnite !

Podľa § 63 zákona NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti vznp. (ďalej len zákon) má zamestnávateľ povinnosť:

- viesť evidenciu občanov so zdravotným postihnutím (ďalej OZP)

- zamestnávať OZP, ak zamestnáva najmenej 20 zamestnancov v počte, ktorý predstavuje 3,2 % z celkového počtu jeho zamestnancov (výkaz „Práca 2-04“ Štatistického úradu SR na www.statistics.sk)

- predložiť „Ročný výkaz o plnení povinného podielu zamestnávania OZP za rok 2012“ (ďalej len ročný výkaz) na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenie aktívnych opatrení

trhu práce pre zamestnávateľov, kde si môžete ročný výkaz vyzdvihnúť a zároveň aj odovzdať v prípade osobného kontaktu alebo zaslať poštou.

Informácie a vzor ročného výkazu nájdete tiež na webovej stránke úradu www.upsvarpe.sk.

Za neplnenie povinného podielu zamestnávania OZP sú zamestnávateľia podľa § 65 zákona povinní odvieť výšku úhrady odvodu na účet úradu v ich územnej pôsobnosti.

Na započítanie jedného OZP je zamestnávateľ povinný odvieť odvod vo výške 0,9 násobku celkovej ceny práce, ktorý je po zaokrúhlení 930,- €.

Na započítanie jedného OZP je zamestnávateľ povinný zaplatiť zákazku vo výške 0,8 násobku celkovej ceny práce, ktorý je po zaokrúhlení 827,- €.

Zamestnávateľ preukazuje plnenie tejto povinnosti za predchádzajúci kalendárny rok do 31. marca nasledujúceho kalendárneho roka, t.j. za rok 2012 do 31.3.2013 !

321

NARIADENIE VLÁDY

Slovenskej republiky z 2. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde nariaďuje:

§1 Suma minimálnej mzdy na rok 2014 sa ustanovuje na

- a) 352,00 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou,
- b) 2,023 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom.

§ 2 Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 326/2012 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2013.

§ 3 Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. januára 2014.

Robert Fico v. r.

294

OPATRENIE

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z 13. septembra 2013, ktorým sa ustanovuje suma rozhodujúca na poskytnutie vianočného príspevku v roku 2013

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa § 1 ods. 10 zákona č. 592/2006 Z. z. o poskytovaní vianočného príspevku niektorým poberateľom dôchodku a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 242/2011 Z. z. ustanovuje:

§ 1 Suma zodpovedajúca 60 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2012, ktorá je rozhodujúca na poskytnutie vianočného príspevku v roku 2013, je 483 eur.

§ 2 Toto opatrenie nadobúda účinnosť 30. septembra 2013.

Ján Richter v. r.

103

OPATRENIE

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z 18. apríla 2013, ktorým sa ustanovuje suma všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok 2012

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa § 11 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov ustanovuje:

§ 1 Suma všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok 2012 je 9 660 eur.

§ 2 Toto opatrenie nadobúda účinnosť 30. apríla 2013.

Ján Richter v. r.

Výstava Non – handicap v Incheba Bratislava

V dňoch 26.- 28. septembra 2013 sa v priestoroch výstavniska Incheba Bratislava konala výstava Non- Handicap, Slovenská a Slovenské dentálne dni, ktorých cieľom bolo predvedenie novínok v zdravotníckych technikách, technológiách, prístrojoch a prezentácia prístrojov a pomôcok pre zdravotne postihnutých ľudí. Pri tejto príležitosti sa v prvý deň výstavy uskutočnil seminár, ktorý zorganizovala NROZP SR. Program semináru bol nasledovný:

- Pripravované zmeny v zákone o sociálnych službách (Mgr. Brichtová, PhD., MPSVR SR)
- Dohovor o právach ľudí so ZP a jeho implementácia: Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím (Mgr. Michal Krivošík, MPSVR SR)
- Príprava nového stavebného zákona z pohľadu potrieb osôb so zdravotným postihnutím (Ing. Měchura, ÚNSS)
- Projekt OPEL Handycars- rozšírenie okruhu oprávnených osôb (Mgr. Kőböl, OMD)

Novela zákona o sociálnych službách

Mgr. Lýdia Brichtová, PhD. sa vo svojej prezentácii o novele zákona o službách zamestnanosti, ktorá sa pripravovala rok, zaoberala pripravovanými zmenami v zákone o sociálnych službách, a to najmä úpravou podmienok financovania sociálnych služieb, novým vymedzením ekonomicky oprávnených nákladov, novou samostatnou skupinou sociálnych služieb

Mgr. Lýdia Brichtová, PhD., riaditeľka odboru sociálnych služieb MPSVaR SR

(SS) krízovej intervencie, novými druhmi SS, sprísnením podmienok registrácie poskytovateľov SS, úpravou podmienok akreditácie, úpravou podmienok kvality poskytovania SS, zlepšením podmienok ochrany príjmu

pred neprimeranou úhradou, vytvorením podmienok pre proces deinštitucionalizácie.

Podmienky financovania sociálnych služieb

Podmienky financovania SS sa upravili tak, že finančný príspevok zo ŠR sa bude poskytovať priamo poskytovateľovi SS a vyplácať sa bude štvrťročne, v paušálnej výške (nie podľa stupňa odkázanosti, ako to platilo od 01.03.2012). Pri zariadení pre seniorov predstavuje príspevok výšku 320 € mesačne na jedného klienta, pri DSS je to 330 € mesačne na jedného klienta a pod. Zavádza sa nová povinnosť pri vyplácaní príspevku zo ŠR a to, že každý štvrťrok sa bude sledovať, či nemá poskytovateľ evidované daňové a poisťné nedoplatky (ZP a SP). Touto povinnosťou nebude zaťažovaný poskytovateľ, ale MPSVaR si vyžiada doklady od príslušných inštitúcií. Cieľom tejto povinnosti je zabezpečenie účelnosti a eliminácia rizika zneužitia poskytnutých verejných zdrojov.

Ekonomicky oprávnené náklady sa majú objektivizovať tak, aby poskytovateľ nemohol do nich zahrnúť náklady, ktoré nesúvisia s poskytovaním SS, alebo sú neprimerane vysoké. Zaviesť by sa mala aj povinnosť poskytovateľa zverejniť cenník SS na webovom sídle alebo inom verejne dostupnom mieste. Z ekonomicky oprávnených nákladov sa odpočíta výška FPP, alebo príjem z EON od inej VÚC. Zaviesť by sa mal nový výpočet finančného príspevku na prevádzku, ktorý sa vypočíta ako rozdiel medzi priemernými bežnými výdavkami samosprávy, sumou finančného príspevku na odkázanosť z MPSVR/ obec a skutočnými príjmami samosprávy z úhrad. Neuhradené výdavky a nezaplatené úhrady za daný rok sa na účely FPP započítajú v nasledujúcom roku. Takýto výpočet by mal umožniť zohľadňovať regionálne rozdiely obcí a VÚC a podporovať ich samosprávny výkon.

Nová podmienka posudzovania odkázanosti

Ako nová podmienka posudzovania odkázanosti by sa mala považovať väčšia previazanosť zdravotníckej a sociálnej posudkovej činnosti a zvýšenie objektivity posudzovania. Stupeň odkázanosti by mal posudzovať aj sociálny pracovník a zdravotná sestra s vysokoškolským vzdelaním s 10 ročnou praxou. Ďalšou podmienkou je, aby medicínske a sociálne závery posudzovania boli v zhode.

Zriaďovanie komunitného centra

Vytvoriť by sa mala nová skupina SS krízovej intervencie, kde sa zaraďujú komunitné centrá, terénna sociálna služba, nové odborné činnosti (preventívna aktivi-

ta, stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so ZP, nízkoprahové centrá, zariadenia núdzového bývania len pre obeť násillia a podpora samostatného bývania). Cieľovou skupinou komunitného centra (§24 d) by mali byť FO, ktoré zotrvávajú v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby. Za segregovanú lokalitu sa považuje priestor vymedzený bytovým domom, ulicou, mestskou časťou, obcou alebo v lokalite mimo územia obce bez základnej občianskej vybavenosti. Pod kon-

Vystavovateľ – ARES Bratislava

Vystavovateľ - VELCON Banská Bystrica

centrovanou a generačne reprodukovanou chudobou sa rozumie výskyt negatívnych javov (napr. vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, hmotná núdza, nízka úroveň vzdelanosti, nedostatočné hygienické návyky a pod.). Činnosť komunitného centra by mala byť zameraná na sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, preventívne aktivity, pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie, záujmovú činnosť, komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu. Táto činnosť by mala byť vykonávaná terénou alebo ambulantnou formou. Cieľovou skupinou terénnej sociálnej služby krízovej intervencie (§24 a) by mali byť FO v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb, pre svoje životné návyky,

spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre ohrozenie vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak je dieťaťom do siedmich rokov veku, pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby a pre ohrozenie správaním iných osôb a pre obeť takéhoto správania. Zameraním by malo byť vyhladávanie klientov, preventívne aktivity, sociálne poradenstvo, soc. rehabilitácia, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, utváranie podmienok na výdaj stravy alebo potravín. Pod preventívnou aktivitou podľa §23a sa rozumie odborná činnosť zameraná na predchádzanie rizikového správania FO, rodiny alebo komunity a na predchádzanie rizikovým situáciám a na ich prekonanie alebo riešenie. Podľa §23b je cieľom stimulácie komplexného vývoja dieťaťa so ZP podpora a rozvoj komplexného vývoja dieťaťa do siedmich rokov, ktorého vývoj je ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia v súlade s individuálnymi potrebami dieťaťa, potrebami členov rodiny, na posilnenie vlastných schopností členov rodiny pri prekonávaní nepriaznivej soc. situácie a na podporu ich sociálneho začlenenia. Cieľom podpory samostatného bývania je podpora samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti klienta. Cieľovou skupinou je FO so ZP, ale aj FO v iných nepriaznivých situáciách. Obsahom by mala byť pomoc pri prevádzke domácnosti, pri hospodárení s peniazmi, pri organizovaní času, pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života, rozvoj osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií, podpora spoločensky primeraného správania, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, preventívna aktivita, sociálna rehabilitácia. Toto opatrenie je aj nástrojom podporujúcim proces deinštitucionalizácie a to prechodom klienta z pobytového celoročného zariadenia do bytu alebo rodinného domu.

Non Handiap - vystavovateľ ATPM Martin

Sprísnenie podmienok registrácie poskytovateľov sociálnych služieb

Mgr. Lýdia Brichtová, PhD. ďalej hovorila o tom, že by sa mali sprísniť podmienky

registrácie poskytovateľov SS a to nasledovne: už pri registrácii sa budú predkladať údaje o podmienkach kvality SS (základné práva a slobody, procedurálne, personálne, prevádzkové podmienky), ak poskytovateľ SS poskytuje vo viacerých VÚC túto službu, registračný VÚC oznámi nového poskytovateľa ostatným VÚC, v centrálnom registri sa bude uvádzať dôvod výmazu z registra, prekročenie zákonom

Non Handicap – Vystavovateľ z ČR - Movia, Iroa

stanovenej kapacity a formy bude viesť k nezapísaniu do registra, poskytovateľ bude mať povinnosť vypracovať a uložiť do verejnej časti registra účtovných závierok výročnú správu, zavedú sa sankcie a to výmaz z registra, ak poskytovateľ napr. neoznámí zmeny skutočností, nedoručí výročnú správu, prekročí stanovený limit počtu klientov, má daňové a odvodové nedoplatky. Novým dôvodom pre výmaz z registra bude aj to, keď poskytovateľ prestane spĺňať finančné podmienky a to najmä: je v likvidácii, konkurze, má evidované daňové a poistné nedoplatky, ktoré sa vymáhajú výkonom rozhodnutia podľa osobitného predpisu.

Akreditácia, štandardy kvality

V novele sa upravujú aj podmienky akreditácie, zákonom sa ustanovuje vymedzenie obsahu vzdelávacieho programu, zodpovedného zástupcu, jeho odborná spôsobilosť a prax lektorov, zvyšuje sa počet rokov z 2 na 5, o ktoré je možné akreditáciu predĺžiť.

Ďalej sa menia štandardy kvality-podrobne sa upravujú podmienky kvality poskytovania SS a zavádza sa nová oblasť Základné ľudské práva a slobody. Pri každej podmienke sa ustanovuje štandard a indikátory s cieľom zvýšiť objektivitu posudzovania. Nesplnenie podmienok kvality v stanovenej lehote bude viesť k výmazu z registra.

Hranica ochrany príjmu

Hranica ochrany príjmu pred neprimeranou úhradou sa zvyšuje a to nasledovne: pri celoročnom pobyte sa zvyšuje suma zostatku z 20 na 25% sumy ŽM (49,52€), pri týždennom pobyte sa zvyšuje suma zostatku z 50 na 60% sumy ŽM (118,85€), pri dennom pobyte so stravou zo 70% na 1

násobok ŽM (198,09€), pri dennom pobyte bez stravy a opatrovateľskej služby sa zvyšuje suma zostatku z 1,3 na 1,4 násobok sumy ŽM (277,33€), pre osoby povinné výživou sa zvyšuje z 1,3 na 1,65 násobok sumy ŽM (326,84€), pri celoročnej pobytovej SS v zariadení bez stravovania je suma zostatku 75% sumy ŽM (148,56€) a pri týždennnej pobytovej SS v zariadení bez stravovania bude suma zostatku 85% sumy ŽM (168,37€). Pri ochrane a posudzovaní príjmu pri pravidelnom príjme sa bude zisťovať príjem za predchádzajúci mesiac, pri nepravidelnom príjme za predchádzajúci rok. Zmena rozhodujúcich skutočností (napr. zmena výšky príjmu spoločne posudzovaných osôb) ovplyvní výšku úhrady SS až nasledujúci kalendárny mesiac (pri zmene v sume 5€ sa na túto zmenu nebude prihliadať). Zmenou je aj to, že doklady o príjme a majetku sa budú predkladať až pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní SS. Na účely platenia za SS sa od príjmu bude odpočítavať aj úhrada za inú SS alebo jej časť, ktorú klient alebo príbuzní platia.

Zmeny pri registrácii nových celoročných pobytových zariadení typu DSS

Pri procese deinštitucionalizácie je dôležité spomenúť, že nebude možná registrácia nových celoročných pobytových zariadení typu DSS (týždenný a denný pobyt sa nemení) a ZPB, DSS a ŠZ presahujúcich zákonnú kapacitu, nebudú sa môcť rozširovať kapacity v DSS, zariadeniach pre seniorov, zariadeniach podporovaného bývania, ktoré vznikli pred 01.01.2014 a presahujú stanovenú kapacitu, financovať sa budú len tie zariadenia typu DSS s celoročným pobytom, ktoré vznikli pred 01.01.2014. Zákom sa stanovuje kapacita vybraných pobytových zariadení SS, v zariadeniach podporovaného bývania budú umiestnení občania so ZP vo veku od 16 do 65 rokov, maximálny počet klientov v jednom byte bude 6 osôb a maximálny počet bytových jednotiek

Non Handicap – Vystavovateľ REHA SLOVAKIA

v jednom bytovom dome je stanovený na 2 bytové jednotky, v zariadeniach pre seniorov max. 22 klientov v jednom objekte, v DSS a v špecializovaných zariadeniach max. 40 klientov v jednom objekte. Do

DSS s celoročným pobytom sa budú môcť prijímať len plnoleté osoby a nie seniorov, do špecializovaného zariadenia sa budú môcť prijímať len klienti so špecifickým zdravotným postihnutím. Zmenou je aj to, že ak sa DSS pretransformuje na špecializované zariadenie alebo zariadenie pre seniorov, aj po tejto zmene dostane finančnú podporu zo štátu a to v pôvodnej výške a na pôvod-

ný počet zmluvne dohodnutých klientov v prechodnom období 2014- 2016. Ustanovuje sa aj výnimka z kapacity pre novovybudované zariadenia, na ktoré boli vydané právoplatné stavebné povolenia do 31.12.2013. Cieľom tohto opatrenia je eliminácia škôd vysokého rozsahu. Táto výnimka skomplikuje a predĺži proces transformácie veľkokapacitných pobytových zariadení na komunitné služby.

Výnimka bude aj pri dodržiavaní personálnych štandardov pri realizácii projektov deinštitucionalizácie.

Táto novela mala byť schválená 26.09.2013 a následne mala ísť do parlamentu na proces čítania.

**Z podkladov Mgr. Lýdie Brichtovej, PhD.
Spracovala Ing. Anežka Holá
Upravil Viliam Franko**

Vytvorenie kontaktného miesta Dohovoru OSN

Svoj príspevok na seminári prezentovali Mgr. Michal Krivošík, riaditeľ odboru integrácie osôb so ZP, MPSVaR SR a JUDr. Ján Gabura, z hlavného kontaktného miesta pre vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so ZP- MPSVaR.

Slovenská republika sa podpísaním Dohovoru OSN zaviazala vytvoriť kontaktné miesto. Táto povinnosť jej vyplýva priamo z článku 33 Dohovoru OSN. Kontaktné miesto vzniklo 15.03.2013 na MPSVaR. Jeho hlavnými úlohami je najmä: slúžiť ako kontaktné miesto pre verejnosť, občiansku spoločnosť, šíriť myšlienky a hodnoty Dohovoru, zbieranie štatistických údajov a monitorovanie, koordinácia medzi všetkými orgánmi štátnej správy a samosprávy, realizácia Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so ZP, SWOT - analýza domácej legislatívy a praxe s Dohovorom OSN, navrhovanie legislatívnych zmien a posudzovanie legislatívnych návrhov z hľadiska súladu s Dohovorom, spolupráca s domácimi a medzinárodnými organizáciami osôb so ZP, koordinácia prípravy monitorovacích správ pre Výbor OSN.

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na obdobie 2013-2017

Ďalšou odprezentovanou oblasťou bol Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na obdobie 2013-2017. Cieľom Národného programu životných podmienok občanov so ZP (PRŽPOsoZP) je prostredníctvom definovaných úloh a opatrení zabezpečiť dodržiavanie pokroku v oblasti ochrany práv osôb so ZP uznaných Dohovorom a pokroku pri ich používaní. Tento dokument je rozdelený na 19 oblastí vychádzajúcich z jednotlivých článkov Dohovoru, podľa ktorých sú nastavené jednotlivé opatrenia. Aktualizácia je zabezpečená každé 2 roky. NPRŽPOsoZP mal byť predložený v septembri 2013, avšak doba na jeho tvorbu sa predĺžila na december 2013. Momentálne je tento dokument v štádiu prípravy prostredníctvom pracovnej skupiny.

Prípravovanou zmenou je aj vytvorenie úradu komisárov pre ochranu ľudských práv, ktorý by fungoval na princípe ombudsmana pre občanov so ZP.

**Spracovala Ing. Anežka Holá
Upravil Viliam Franko**

§ SOCIÁLNO - PRÁVNÁ PORADŇA

Pripomienky NROZP k návrhu stavebného zákona

Predkladáme Vám pripomienky NROZP k návrhu stavebného zákona, ktoré sú zaujímavé aj pre osoby s telesným postihnutím, upozorňujeme, že pre veľké množstvo predkladáme len časť pripomienok....

P.T.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
Námestie slobody č. 6
Bratislava
Bratislava, 13. 9. 2013

Vec: **Verejná diskusia k návrhu stavebného zákona.**

K návrhu zákona o územnom plánovaní a výstavbe (stavebný zákon) predloženom na verejnú diskusiu predkladá NROZP nasledujúce pripomienky:

ÚVOD

Všetky naše pripomienky považujte za zásadné.

Všeobecná pripomienka k terminológii:

Neodporúčame používať termín „stavby určené na užívanie

osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie“. Navrhujeme používať termín „stavby spĺňajúce všeobecné technické požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb“.

Odôvodnenie:

V zmysle čl. 9, ods. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

„... zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na:

(a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk; ...“

Z toho vyplýva, že osoby so všetkými druhmi zdravotného postihnutia majú rovnaké právo ako ostatní užívať všetky verejne prístupné stavby, verejné plochy, ako aj stavby určené na prácu a bývanie. Formulácia „stavby určené na užívanie osobami s

obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie“ naďalej podporuje ich segregáciu a vymedzuje „akúsi“ nedefinovanú a zrejme značne obmedzenú skupinu stavieb, len na ktoré by sa mala vzťahovať bezbariérovosť. Navrhovaná formulácia „požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb“ je jasná a jednoznačná pre každého odborníka v sektore výstavby. V praxi sa často zabúda, že bariéry v prostredí obmedzujú aj seniorov, rodičov s malými deťmi, cestujúcich s batožinou, zásobovačov s rudlou a pod., teda aj tie skupiny užívateľov, ktorí sa nepovažujú za osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie.

Pripomienky k jednotlivým ustanoveniam návrhu zákona

§ 15

Zmena stavby

Navrhujeme pridať odsek 7:

„(7) Ak dochádza k zmene stavby, ktorá nie je prístupná pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie, alebo sa zmenou stavby prístupnosť pre tieto osoby obmedzuje, je potrebné v rámci tejto zmeny vykonať debariérizačné opatrenia. Debariérizácia stavby je zmena alebo úprava bariérovej stavby, ktorou sa zabezpečí bezbariérové sprístupnenie a užívanie stavby pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie.“

Odôvodnenie:

V stavebnej praxi je pojem debariérizácia často používaný, ale napriek tomu nebol v stavebnom zákone tento pojem zadefinovaný.

§ 19

Projektová dokumentácia

(7) Súčasťou projektovej dokumentácie stavby je aj

Navrhujeme doplniť bod c):

„c) odborné posúdenie bezbariérového riešenia stavby“

Odôvodnenie:

Preukázalo sa, že ustanovenia štvrtej časti vyhlášky č. 532/2002 Z. z. sa v praxi nedodržiavajú a naďalej sa stavia veľký počet bariérových stavieb, vyskytujú sa nesprávne riešenia a niektoré ustanovenia sa vôbec nepodarilo do praxe implementovať. Je preto potrebné prijať účinný kontrolný mechanizmus. Tvorba bezbariérového prostredia je vysoko špecializovaná odborná činnosť, ktorá si vyžaduje dôkladné znalosti nárokov osôb s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia ako aj znalosti o špecifických nárokoch na bezbariérovosť v rôznych typologických druhoch stavieb. Požiadavka súvisí s implementáciou Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, čl. 9 Prístupnosť a s pripravovanou ex ante kondicionalitou „Disability“ podmieňujúcou čerpanie Eurofondov.

§ 22

Základné ustanovenia

(3) Úlohami orgánov územného plánovania sú najmä

Navrhujeme doplniť nasledovné:

„p) utváranie podmienok na bezbariérové sprístupnenie a užívanie územia (verejných plôch)“

Odôvodnenie:

V zmysle navrhovaného znenia by sa urbanista vôbec nemusel bezbariérovosťou zaoberať. V regulatívoch územia by malo byť zadefinované, ktoré verejné priestory a plochy musia byť riešené bezbariérovo. Pri urbanistickom návrhu zóny, treba vytvoriť systém bezbariérových trás a verejných bezbariérových plôch. Má to význam najmä v návrhoch novej zástavby alebo v prírodnom prostredí, keď by mal urbanista dopredu uvažovať o bezbariérovosti urbanizovaného prostredia a v súlade s tým navrhovať hlavné pešie ťahy, pešie zóny a bezbariérové turistické trasy s miernym sklonom terénu.

§ 27

Územný plán obce

(3) Územný plán obce určuje urbanistickú koncepciu rozvoja územia obce, regulatívy funkčného využitia a priestorového usporiadania územia obce najmä z hľadiska

d) umiestnenia občianskej vybavenosti a využívania verejných priestorov

Navrhujeme doplniť nasledovne:

„d) umiestnenia občianskej vybavenosti a bezbariérového využívania verejných priestorov“

Odôvodnenie:

Obec musí okrem regulatívov dopravnej infraštruktúry, inžinierskych sietí, verejných priestorov a umiestnenia občianskej vybavenosti vypracovať aj regulatívy súvisiace s bezbariérovou prístupnosťou prostredia.

§ 28

Územný plán zóny

(5) Územný plán zóny obsahuje urbanistickú koncepciu rozvoja zóny, regulatívy podrobnejšieho využitia pozemkov a určenia prípustného funkčného využitia zástavby, alebo stavieb najmä z hľadiska

Navrhujeme doplniť bod g):

„g) vytvorenia systému bezbariérovej dopravnej infraštruktúry, bezbariérových trás a verejných bezbariérových plôch.“

Odôvodnenie:

Všetky stavby určené na užívanie verejnosťou musia byť prístupné pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie. Pri tvorbe územného plánu zóny sa musí počítať s bezbariérovou prístupnosťou dopravnej infraštruktúry, verejných plôch, a verejných komunikácií. Osobitne dôležité je to pri nepriaznivej svahovitej konfigurácii terénu

§ 48

Vyhradené činnosti vo výstavbe

(2) Vyhradenými činnosťami vo výstavbe sú

Navrhujeme doplniť bod i) nasledovne:

„i) odborné posudzovanie bezbariérového riešenia stavby“

Odôvodnenie:

Preukázalo sa, že ustanovenia štvrtej časti vyhlášky č. 532/2002 Z. z. sa v praxi nedodržiavajú a naďalej sa stavia veľký počet bariérových stavieb, niektoré ustanovenia sa vôbec nepodarilo do praxe implementovať. Je preto potrebné prijať účinný kontrolný mechanizmus. Odborník na tvorbu bezbariérového prostredia by posudzoval projektovú dokumentáciu a realizáciu stavby a vykonával audit bezbariérovej prístupnosti prostredia z hľadiska správnosti aplikovania príslušných ustanovení. Na základe požiadavky stavebného úradu, by musel projektant k žiadosti o vydanie stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia priložiť odborný posudok o bezbariérovom riešení stavby. Vo vykonávacej vyhláške, ktorou sa ustanovia požiadavky na „bezbariérové užívanie stavieb“, musia byť vymenované stavby, na ktoré by sa takéto posudzovanie povinne vzťahovalo. Ďalej by mal tento odborník poskytovať odborné konzultácie pri tvorbe projektovej dokumentácie.

Následne doplniť odsek 11:

„(11) Odborným posudzovaním bezbariérového riešenia stavieb je posudzovanie projektovanej a zrealizovanej stavby z hľadiska bezbariérovosti a vypracovanie posudku v zmysle všeobecne platných predpisov.“

Odôvodnenie:

Odborník na tvorbu bezbariérového prostredia posudzuje správnosť riešenia priestorov v súlade s priestorovými nárokmi pohybu osoby na invalidnom vozíku, pojazdnom lôžku, alebo s detským kočíkom v závislosti na typologickom druhu stavby, správnosť dimenzovania rámp, schodísk a výťahov, použitia doplnkových zdvihačích zariadení pri zmenách stavieb, dimenzovania a osa-

denia dverných otvorov, ovládacích prvkov, pevne zabudovaných prvkov interiéru, správnosť navrhovania a vybavenia hygienických zariadení a šatní na prezliekanie, správnosť usporiadania a označenia priestoru a jeho prvkov tak, aby boli vnímateľné a bezpečné pre osoby s obmedzenou schopnosťou orientácie.

§ 50

Projektant

(5) Projektant je povinný

- c) navrhnuť stavbu v súlade s osobitnými podmienkami na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, ak ide o stavbu určenú, aby ju užívali osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie alebo o stavbu určenú na užívanie verejnosťou,

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„c) navrhnuť stavbu v súlade so všeobecnými technickými požiadavkami na výstavbu a všeobecnými technickými požiadavkami na bezbariérové užívanie stavieb.“

Odôvodnenie:

V zmysle čl. 9, ods. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím „... zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na

(a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk; ...“

Z toho vyplýva, že osoby so všetkými druhmi zdravotného postihnutia majú rovnaké právo ako ostatní užívať všetky verejne prístupné stavby, verejné plochy, ako aj stavby určené na prácu a bývanie. Formulácia „stavby určené na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie“ naďalej podporuje ich segregáciu a vymedzuje „akúsi“ nedefinovanú a zrejme značne obmedzenú skupinu stavieb, len na ktoré by sa mala vzťahovať bezbariérovosť. . Navrhovaná formulácia „požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb“ je jasná a jednoznačná pre každého odborníka v sektore výstavby.

§ 57

Všeobecné technické požiadavky na výstavbu

Všeobecné technické požiadavky na výstavbu vrátane osobitných technických požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie určujú územno-technické riešenie výstavby a stavebno-technické a účelové riešenie stavieb, ktoré sú orgány verejnej správy a osoby vo výstavbe povinné zohľadňovať pri navrhovaní, projektovaní, umiestňovaní, povoľovaní, uskutočňovaní, kolaudovaní, užívaní a odstraňovaní stavieb.

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„Všeobecné technické požiadavky na výstavbu vrátane všeobecných technických požiadaviek na bezbariérové užívanie stavieb určujú územno-technické riešenie výstavby a stavebno-technické a účelové riešenie stavieb, ktoré sú orgány verejnej správy a osoby vo výstavbe povinné zohľadňovať pri navrhovaní, projektovaní, umiestňovaní, povoľovaní, uskutočňovaní, kolaudovaní, užívaní a odstraňovaní stavieb.“

§ 58

Všeobecné technické požiadavky na navrhovanie stavieb

Stavby sa musia navrhovať a projektovať v súlade so zastavovacími podmienkami tak, aby po celý čas ekonomicky odôvodnenej životnosti stavby zodpovedali základným požiadavkám na stavby, boli zhotovené zo stavebných výrobkov vhodných na

zamýšľané použitie a spĺňali minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov, najmä aby

- b) stavba bola prístupná z miestnej komunikácie alebo z verejnej účelovej komunikácie; to neplatí, ak ide o zariadenia a vedenia inžinierskych sietí v teréne,

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„b) stavba bola prístupná z miestnej komunikácie alebo z verejnej účelovej komunikácie pre vozidlá a chodcov; to neplatí, ak ide o zariadenia a vedenia inžinierskych sietí v teréne,“

Odôvodnenie:

V poslednej dobe pribúdajú realizácie, v ktorých je prístup do budovy riešený iba po komunikácii pre automobily a chodec musí chodiť po ceste, čo považujeme za nebezpečné riešenie nielen pre osoby so zrakovým postihnutím.

Ďalej text

- d) bytová budova a stavba, ktorá je účelovo určená na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie alebo určená, aby ju navštevovala verejnosť, spĺňali aj osobitné technické a prevádzkové požiadavky na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä požiadavku bezbariérovosti

Žiadame zmeniť nasledovne:

„d) stavby spĺňali všeobecné technické požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb, s výnimkou stavieb, kde to z bezpečnostných a technologických dôvodov nie je možné.“

Odôvodnenie:

Identické s § 50.

§ 63

Všeobecné požiadavky na povoľovanie stavieb a zmien stavieb

(1) Povoľiť stavbu možno, ak podľa projektovej dokumentácie stavby

- e) je prispôsobená osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, ak ide o stavbu určenú na užívanie takýmito osobami, bytovú budovu alebo o stavbu určenú, aby ju navštevovala verejnosť,

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„d) spĺňa všeobecné technické požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb.“

Odôvodnenie:

Identické s § 50

§ 67

Všeobecné technické požiadavky na uskutočňovanie stavieb

(3) Zemné práce pri zakladaní stavby a pri umiestňovaní podzemných stavieb, ktoré sa uskutočňujú v rovnakom čase a na rovnakom mieste, sa musia koordinovať. Výkopy a skládky nesmú znemožňovať prístup a príjazd k susedným pozemkom a k susedným stavbám. Výkopy na verejných komunikáciách sa musia primerane vybaviť dostatočne bezpečnými a kapacitne vyhovujúcimi priechodmi, priecestiami alebo obchádzkami a musia sa označiť dopravnými značkami a musia sa uskutočňovať tak, aby nenarušili stabilitu okolitých stavieb a využívanie pozemkov.

3. vetu tohto odseku navrhujeme doplniť nasledovne:

„Výkopy na verejných komunikáciách musia byť zabezpečené pevnou zábranou a primerane vybavené dostatočne bezpečnými a kapacitne vyhovujúcimi priechodmi, priecestiami alebo obchádzkami a musia sa označiť dopravnými značkami a musia sa uskutočňovať tak, aby nenarušili stabilitu okolitých stavieb a využívanie pozemkov.“

(9) Vonkajšie i vnútorné schodiská musia byť prevádzkovo bezpečné a ich počet, šírka a sklon primerané druhu stavby, účelu a spôsobu užívania stavby. Priestory schodiska musia byť dostatočne osvetlené a musia byť vybavené bezpečným zábradlím konštrukčne primeraným druhu stavby, účelu a spôsobu užívania stavby.

Navrhujeme doplniť slovo „s podstupnicami“ nasledovne:

„(9) Vonkajšie i vnútorné schodiská musia byť s podstupnicami, prevádzkovo bezpečné a ich počet, šírka a sklon primerané druhu stavby, účelu a spôsobu užívania stavby. Priestory schodiska ...“

§ 70

Ochrana kultúrneho dedičstva

Navrhujeme doplniť nasledovný odsek:

„(7) Výnimky z debarierizácie pamiatkovo chránených stavieb musia byť doložené stanoviskom vydaným odborníkom na tvorbu bezbariérového prostredia a stanoviskom pamiatkového úradu za účelom sprístupnenia kultúrneho dedičstva osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie, seniorom a rodičom s malými deťmi.

Odôvodnenie:

Bezbariérové sprístupnenie a užívanie pamiatkovo chránených stavieb a areálov si vyžaduje osobitný prístup. V súlade so záujmami ochrany kultúrneho dedičstva sa musia hľadať kompromisné riešenia. Požiadavka súvisí s implementáciou Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, čl. 9 Prístupnosť a s pripravovanou ex ante kondicionalitou „Disability“ podmieňujúcou čerpanie Eurofondov. Zo štrukturálnych fondov sa často dotuje aj obnova pamiatkovo chránených objektov.

§ 80

Oprávnenia stavebného úradu

na zabezpečenie užívania stavieb

Stavebný úrad je z dôvodu ochrany verejného záujmu oprávnený

Navrhujeme doplniť odsek e:

„e) požadovať debarierizáciu stavby, ak nie je zabezpečená jej bezbariérová prístupnosť a užívanie“

Odôvodnenie:

Bezbariérové sprístupnenie prostredia a budov je verejným záujmom tak, ako vyplýva z plnenia domácich aj medzinárodných legislatívnych dokumentov. Bezbariérovo prístupné musia byť aj verejne prístupné stavby, ktoré patria súkromným prevádzkovateľom (obchodné prevádzky, prevádzky na poskytovanie služieb...)

§ 91

Stavebná inšpekcia

(4) Stavebný inšpektorát

c) kontroluje dodržiavanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu a osobitných podmienok na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, nariaďuje odstránenie zistených nedostatkov a dohliada na ich odstránenie,

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„c) kontroluje dodržiavanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu a všeobecných technických požiadaviek na bezbariérové užívanie stavieb, nariaďuje odstránenie zistených nedostatkov a dohliada na ich odstránenie,“

Štátny stavebný dohľad

§ 106

Základné ustanovenia

(1) Štátnym stavebným dohľadom sa zabezpečuje ochrana verejných záujmov pri umiestňovaní, uskutočňovaní, užívaní a odstraňovaní stavieb a ich zmien, zariadení a terénnych úprav, najmä či sa

g) pri uskutočňovaní stavby dodržiavajú všeobecné technické požiadavky na výstavbu a osobitné technické požiadavky na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie

Navrhujeme zmeniť nasledovne:

„g) pri uskutočňovaní stavby dodržiavajú všeobecné technické požiadavky na výstavbu a všeobecné technické požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb.“

Odôvodnenie:

Identické s § 50

§ 114

Zúčastnené osoby

(1) V konaniach týkajúcich sa umiestnenia, povolenia, zmeny alebo odstránenia vyhradenej stavby alebo inej stavby v zastavanom území, ktorá je predmetom záujmu verejnosti, je zúčastnenou osobou¹⁴), ak nie je účastníkom,

a) občianske združenie zaoberajúce sa ochranou prírody a krajiny, občianskych práv, životného prostredia alebo iného predmetu verejného záujmu, ktoré je registrované ako občianske združenie najmenej jeden rok, ak sa písomne prihlási správneho orgánu do siedmych pracovných dní odo dňa zverejnenia upovedomenia o začatí konania; v prihláške uvedie názov občianskeho združenia a meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia a funkciu osoby, ktorá bude v konaní vystupovať za občianske združenie,

Navrhujeme zmeniť občianske práva za ľudské nasledovne:

„a) občianske združenie zaoberajúce sa ochranou prírody a krajiny, ľudských práv, životného prostredia alebo iného predmetu verejného záujmu, ktoré je registrované ako občianske združenie najmenej jeden rok, ak sa písomne prihlási správneho orgánu do siedmych pracovných dní odo dňa zverejnenia upovedomenia o začatí konania; v prihláške uvedie ...,“

Odôvodnenie:

Pojem ľudské práva je širší a nevzťahuje sa iba na občanov SR.

§ 127

Rozhodnutie o umiestnení stavby

(4) Stavebný úrad zamietne návrh na umiestnenie stavby, ak stavba alebo jej umiestnenie

b) nevyhovuje všeobecným technickým požiadavkám na navrhovanie stavieb

Navrhujeme doplniť nasledovne:

„b) nevyhovuje všeobecným technickým požiadavkám na navrhovanie stavieb a všeobecným technickým požiadavkám na bezbariérové užívanie stavieb“

§ 135

Žiadosť o stavebné povolenie

(2) Prílohou žiadosti o stavebné povolenie je

Navrhujeme doplniť nasledovný bod:

„h) odborné posúdenie bezbariérového riešenia stavby, pokiaľ sa na stavbu vzťahujú všeobecné požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb“

Odôvodnenie:

Navrhované ustanovenie vyplýva z predchádzajúcich odporúčaní súvisiacich s potrebou prijať účinné kontrolné mechanizmy, ktoré zabezpečia aplikovanie prvkov bezbariérovosti v praxi a predchádzanie nesprávnym riešeniam.

§ 139

Podklad rozhodnutia

(3) Stavebný úrad v stavebnom konaní preskúma podklad rozhodnutia z hľadiska, či

d) projektová dokumentácia stavby spĺňa všeobecné technické požiadavky na výstavbu a osobitné technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, ak je určená na užívanie takýmito osobami alebo ide o stavbu, ktorú bude užívať verejnosť,

Žiadame zmeniť nasledovne:

„d) projektová dokumentácia stavby spĺňa všeobecné technické požiadavky na výstavbu a všeobecné technické požiadavky na bezbariérové užívanie stavieb“

§ 150

Kolaudačná obhliadka stavby

(3) Stavebný úrad v rámci kolaudačnej obhliadky stavby zisťuje, či g) je zabezpečený prístup k stavbe z verejnej komunikácie

Bod g navrhujeme doplniť nasledovne:

„g) je zabezpečený prístup k stavbe z verejnej komunikácie pre motorovú dopravu a bezbariérový prístup pre chodcov.“

odôvodnenie:

Veľmi často sa stretávame s realizáciou stavieb, kde je prístup možný len po združenej komunikácii pre automobily a chodcov. Toto riešenie je kolízne a nebezpečné nielen pre osoby so zrakovým postihnutím.

Ďalej v texte

h) stavba vyhovuje osobitným technickým požiadavkám na užívanie stavieb osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, ak je určená na užívanie takýmito osobami alebo ak ide o budovu, ktorú bude navštevovať verejnosť,

Bod h navrhujeme preformulovať nasledovne:

„h) stavba vyhovuje všeobecným technickým požiadavkám na bezbariérové užívanie stavieb“

§ 152

Predčasné užívanie stavby

(1) Stavebný úrad môže v začatom kolaudačnom konaní na žiadosť stavebníka povoliť časovo obmedzené predčasné užívanie stavby ešte pred jej úplným dokončením, ak to neohrozí dokončenie stavby a stavba vyhovuje základným požiadavkám na stavby, všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu vrátane osobitných technických požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu alebo orientácie.

Navrhujeme preformulovať nasledovne

„(1) Stavebný úrad môže v začatom kolaudačnom konaní na

žiadosť stavebníka povoliť časovo obmedzené predčasné užívanie stavby ešte pred jej úplným dokončením, ak to neohrozí dokončenie stavby a stavba vyhovuje základným požiadavkám na stavby, všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu a všeobecným technickým požiadavkám na bezbariérové užívanie stavieb“

odôvodnenie:

Identické s § 50

§ 159

Splnomocňovacie ustanovenie

(1) Ministerstvo ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti

h) o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a osobitných technických požiadavkách na užívanie stavieb osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie,

Navrhujeme preformulovať nasledovne

„h) o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a všeobecných technických požiadavkách na bezbariérové využívanie stavieb“

Ďalej Navrhujeme doplniť bod o):

„o) o obsahu a forme zabezpečenia odbornej spôsobilosti na posudzovanie bezbariérového riešenia stavby“

Odôvodnenie:

Ako k § 19 § 48 a § 50.

Vypracovali: Ing. Katarína Kubišová,
Ing. Igor Harušťák, Ing. Bc. Milan Měchura,
RNDr. Branislav Mamojka, CSc.

KMEŇOVÉ BUNKY V MEDICÍNE

Čo vieme o kmeňových bunkách? Je regeneratívna medicína nádejou pri liečbe závažných ochorení aj u nás?

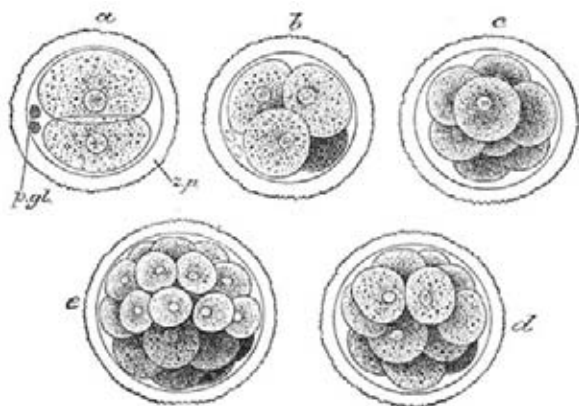
MUDr. Mária Orgonášová, CSc.

Ľudia právom očakávajú, že pokrokové liečebné metódy, medzi ktoré určite patrí génová a bunková liečba, ako aj tkanivové inžinierstvo, ktorých cieľom je pomôcť pri liečbe ťažkých, závažných ochorení, si nájdu čo najsť cestu aj v našich domácich podmienkach. Takýto výskum a uplatnenie jeho výsledkov v medicínskej praxi si vyžaduje spoluprácu a dohody ako na vnútroštátnej, tak najmä na medzinárodnej úrovni. Do popredia prichádza často

potreba riešiť aj kontroverzné etické otázky, najmä v súvislosti s výskumom a využívaním kmeňových buniek z ľudských embryí. Etika výskumu kmeňových buniek je preto neustále zdrojom konfliktov medzi niektorými výskumníkmi a aktivistami, bojujúcimi proti zneužitiu formou likvidácie embryí, čiže ľudského plodu v ranom štádiu vývoja za účelom realizácie výskumu.

Kmeňové bunky

Kmeňové bunky sú nediferencované bunky, ktoré ešte nemajú znaky buniek konkrétneho orgánu, ale majú obrovský potenciál

delenie embryonálnej bunky

vývin ľudského plodu

rastu a diferenciácie, čiže majú schopnosť premeniť sa - diferencovať sa na iný, špecializovanejší druh buniek. Delením dokážu obnovovať sami seba a meniť sa na bunky rôznych tkanív. Táto schopnosť umožňuje organizmu vytvárať nové bunky a nahradiť tak špecializované tkanivá, ktorých bunky sa už deliť nedokážu.

V súčasnosti podľa pôvodu kmeňových buniek rozlišujeme:

➤ **embryonálne kmeňové bunky (EKB)**, ktoré sa vyskytujú v mikroskopicky malom ranom štádiu vývinu embrya. Ískavajú sa z potratených zárodokov – embryí a práve tieto sú predmetom diskusií o etickom prístupe ich výskumu či využitia

➤ **dospelé kmeňové bunky (DKB)**, ktoré sú roztrúsené v tkanivách medzi špecializovanými bunkami po narodení (v pomere jedna DKB na stotisíc nekmeňových buniek) a majú takmer totožné vlastnosti a schopnosti diferenciácie ako embryonálne bunky a v súčasnosti predstavujú nádej regeneratívnej medicíny.

Podľa schopnosti diferenciácie možno kmeňové bunky rozdeliť na 3 veľké skupiny:

- Totipotentné - embryonálne bunky, ktoré môžu vytvárať akýkoľvek typ ľudských buniek a z ktorých sa môže vyvíjať celý ľudský organizmus.
- Pluripotentné – embryonálne, ale aj dospelé, z ktorých môžu vzniknúť bunky rôznych tkanív
- Multipotentné – dospelé kmeňové bunky, s potenciálom vytvárať mnohé typy špecializovaných buniek.

Všetky kmeňové bunky sa môžu rozmnožovať - deliť sa na dcérske bunky. Po delení dcérske bunky môžu zostať kmeňovými, alebo sa môžu príslušne diferencovať a špecializovať podľa tkaniva, v ktorom sa usídli (obvykle jedna bunka zostáva kmeňovou a jedna sa diferencuje).

Zdroje kmeňových buniek

Embryonálne kmeňové bunky sa vyskytujú v mikroskopicky malom, ranom štádiu embrya, sú pohromade v jednom zhluku a nie sú pomešvané s nekmeňovými bunkami.

Dospelé kmeňové bunky sa nachádzajú v rôznych tkanivách až po narodení jedinca, sú roztrúsené v rôznych tkanivách medzi špecializovanými bunkami a slúžia na ich bežnú obnovu. Mnohé z nich sú aj viac rokov v štádiu pokoja. Vedci zistili, že napr. kostná dreň obsahuje dva typy dospelých kmeňových buniek. Z jedného vznikajú všetky typy krvných buniek, z druhého bunky, ktoré môžu vytvárať chrupavku (chondrocyty), kosti (osteocyty), šľachy (tendocyty) a tiež tukové tkanivo (adipocyty).

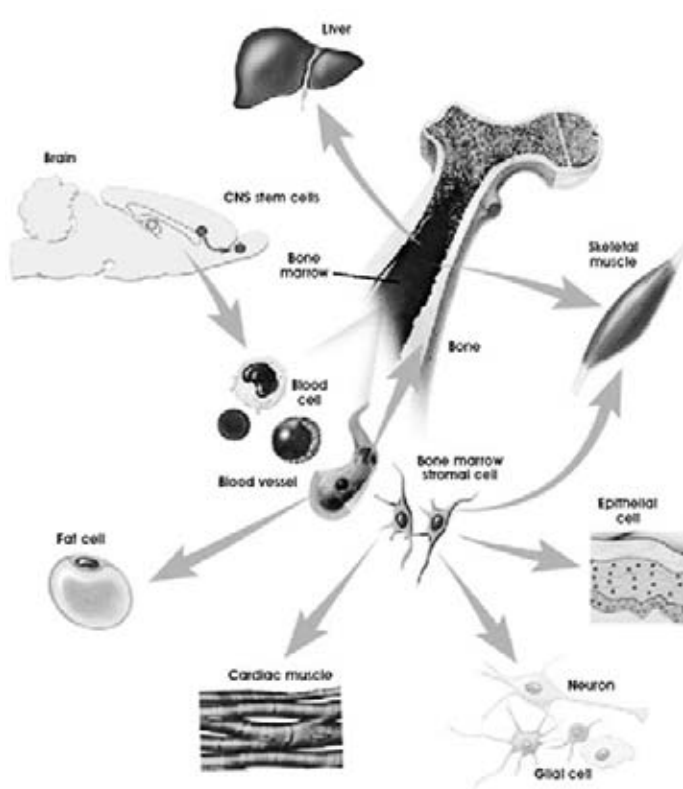
Výskyt dospelých kmeňových buniek možno zhrnúť nasledovne:

➤ Kostná dreň a periférna krv (vlastné krvotvorné kmeňové bunky) – prakticky najjednoduchšie je izolovať dospelé kmeňové bunky práve z kostnej drene. Kostná dreň obsahuje krvotvorné kmeňové bunky, endotelové bunky ale aj mezenchymálne kmeňové bunky. Z dospelých kmeňových buniek z kostnej drene môžu vzniknúť mozgové bunky, bunky kostného svalstva, bunky srdcového svalu a pečene bunky.

Dospelé kmeňové bunky z kostnej drene:

➤ Bunky z pupočníkovej krvi – odoberané z pupočníkovej krvi tesne po pôrode (odoberá sa krv „patriaca“ plodu), sú najdostupnejšie.

➤ Mezenchymálne, somatické kmeňové bunky (napr. z obalu plodového koláča - membrány placenty) – využívajú sa najmä v poúrazovej chirurgii, pri zložitých, komplikovaných zlomeninách, alebo v ortopedickej praxi. Majú vysoký protizápalový efekt, podporujú tvorbu kosti, chrupavky, hojenie šliach, svalov a pod. tkanív.

➤ Bunky z tukového tkaniva – sú schopné napr. stabilizovať výstelku ciev – endotel, napomáhajú tvorbe nových ciev.

➤ Limbálne bunky oka (resp. bunky z bukálnej sliznice úst) – používajú sa v očnej chirurgii napr. po poleptaní rohovky, odoberajú sa z okraja rohovky zdravého oka, podporujú jej regeneráciu transplantovanej rohovky.

Nie je celkom jasné, odkiaľ sa dospelé kmeňové bunky v tkanivách berú. O ich pôvode existuje viacero hypotéz. Môže ísť o pozostatok časti embryonálnych kmeňových buniek, ktoré ostali v každom tkanive ako určitá zásobáreň pre regeneráciu. Iní vedci sa domnievajú, že ide o pozostatok embryonálnych kmeňových buniek, ktoré počas vnútromaternicového vývoja migrovali do tkanív tela. Nakoniec existuje aj názor, že dospelé kmeňové bunky vznikli po skončení embryogenézy spätnou diferenciáciou časti špecializovaných buniek priamo v tkanivách.

Pôvodne sa vedci domnievali, že dospelé kmeňové bunky sa nachádzajú iba v niektorých tkanivách (napr. v kostnej dreni, pečeni či v pokožke) a že z nich môže vzniknúť len typ buniek tkaniva, z ktorého pochádzajú. Za posledné dve desaťročia však výskum týchto buniek pokročil dopredu míľovými krokmi. Nielenže sa našli v tkanivách, kde sa vopred ich výskyt neočakával (napr. v mozgu, či vo svaloch), alebo sa predtým nehľadal (pankreas, pupočníková krv), ale sa zistilo, že sú vývojovo univerzálnejšie než sa doteraz predpokladalo.

Že veda hľadá rôzne spôsoby získania kmeňovej bunky svedčia aj ďalšie výskumné výsledky. Vedcom z Kjótskej univerzity sa v posledných rokoch podarilo obrátiť vývoj bunky späť v čase a vytvoriť z už špecializovanej dospeléj bunky „zárodočnú“ kmeňovú bunku, s ktorou je možné pracovať, akoby bola izolovaná z raného embrya. Dosiahli to tým, že do bunky pokožky vniesli štyri gény, ktoré sú aktívne v raných zárodočných bunkách, ale v dospelých bunkách sú zablokované. Získali tak bunky, ktoré sa správajú ako zárodočné kmeňové bunky, a na ich získanie nebolo nutné zničiť embryo.

Čo je to regeneratívna medicína

Pri regeneratívnej medicíne ide o reparáciu poškodených tkanív napr. pri onkohematologických ochoreniach, pri poruchách

krvotvorby a metabolizmu, pri srdcovo-cievnych ochoreniach, pri autoimunitných ochoreniach, pri neurodegeneratívnych ochoreniach a i.

Môže ísť o liečenie vlastnými kmeňovými bunkami (autológna liečba), alebo liečime bunkami od inej osoby (alogénna liečba).

Je dobré si uvedomiť, že úspechom takejto liečby nemusí byť vždy len úplné vyliečenie, ale mnohokrát ide o výrazné zlepšenie kvality života.

Spôsoby uskladňovania a použitia dospelých kmeňových buniek

Pre regeneráciu určitého tkaniva sa dospelé kmeňové bunky izolujú jednorazovo priamo z tela pacienta (napr. punkciou jeho kostnej drene), krátkodobo sa laboratórne pestujú, prípadne sa ďalej biologicky upravujú a potom sa injektujú späť do tela pacienta na poškodené miesto, napríklad na miesto kostnej zlomeniny, kde sa dodiferencujú a zlomená kosť sa zhojí - dorastie. Tento typ regeneračnej medicíny sa už začína úspešne uplatňovať, hoci zatiaľ len v experimentálnom režime na celom svete, vrátane Slovenska.

Príprava a uskladňovanie dospelých kmeňových buniek na Slovensku:

Verejná banka pupočníkovej krvi, Eurocord Slovakia, rodinná banka. Zabezpečuje uskladňovanie – kryokonzerváciu (zmrazenie) pupočníkovej krvi. Využívajú sa najmä na autológnu liečbu (napr. už aj pri detskej mozgovej obrne), resp. alogénnu liečbu napr. u súrodencov.

Centrálna tkanivová banka Univerzitetnej nemocnice v Bratislave – zabezpečuje kultiváciu limfálnych buniek oka pre regeneráciu rohovky

Ústav experimentálnej onkológie SAV v Bratislave – zaoberá sa regeneračnou a génovou liečbou u onkologických ochorení

Združená tkanivová banka Univerzitetnej nemocnici L. Pasteura a LF UPJŠ v Košiciach. Venuje sa príprave kmeňových krvotvorných buniek pre onkologických pacientov, príprave autológných mezenchýmových buniek a chondrocytov pre regeneráciu tkanív kosti a chrupavky, ako aj pre liečbu nervového systému.

Situácia vo využívaní dospelých kmeňových buniek u nás a vo svete

V máji 2012 sa v Bratislave konala Medzinárodná vedecká konferencia na tému: „Budúcnosť regeneratívnej medicíny – dospelé kmeňové bunky a kmeňové bunky z pupočníkovej krvi“, Podľa informácií, ktoré odzneli na konferencii, v tom čase bolo už identifikovaných viac ako 70 chorôb, pri ktorých sa zdravotný stav výrazne zlepšil práve vďaka liečbe dospelými kmeňovými bunkami.

Pripomeniem aspoň niektoré vystúpenia zahraničných a slovenských prednášateľov:

Tímu profesora Colin Mc.Guckina, PhD a spol. z Francúzska sa pri použití kmeňových buniek z pupočníkovej krvi, alebo z tukového tkaniva podarilo vytvoriť umelú pečeň, nervové, pankreatické a iné tkanivá. V súčasnosti tento kolektív uvádza nové postupy pri liečbe detskej mozgovej obrny a pri rázštepoch kostného podnebia.

Keith March, MD., PhD, z USA prezentoval využívanie tukových buniek najmä v liečbe ischemických zmien ako dôsledku srdcovo - cievnych ochorení (ochorenia srdca, ale aj periférnych ciev dolných končatín – prevencia amputácie končatiny), ale tiež v liečbe ochorení pľúc, resp. pri liečbe cukrovky v počiatočnom štádiu.

Prof. Neil Scolding, PhD, UK informoval o využívaní mezenchýmálnych dospelých kmeňových buniek z kostnej drene pri liečbe sklerózy multiplex - ako náhrada podporných mozgových buniek (oligodendrocytov) a náhrada buniek, produkujúcich mye-

lin – izolačný materiál okolo nervových vlákien, ktoré vedú vzruchy do kostrových svalov a tým umožňujú ich vôľový pohyb.

Doc. MUDr. Ján Koller, Klinika popálenín a rekonštrukčnej chirurgie v Bratislave – liečba popálenín autológnymi bunkami vlastnej kože

MUDr. Peter Cibur, PhD. - úrazová chirurgia, Košice – liečba komplikovaných, infikovaných kostných úrazov, aseptickú nekrózu hlavy stehennej kosti, degenerácie kolenného kĺbu, pakľbov a pod. pomocou autológných mezenchýmových stromálnych buniek

MUDr. Juraj Maďarič, PhD., Národný ústav srdcových a cievnych chorôb v Bratislave – aplikácia autológných buniek kostnej drene pacientom s nedokrvením (ischémiou) končatiny

Prof. RNDr. Ján Vojtaššák, PhD., Ústav lekárskej biológie, genetiky a klinickej genetiky, Bratislava – využitie autológných kmeňových buniek v stomatochirurgii (napr. rázštepy podnebia)

Prof. MUDr. Andrej Černák, DrSc., očná klinika SZU, Bratislava – transplantácia rohovky spolu s transplantáciou limfálnych kmeňových buniek z druhého oka pri poškodení, poleptaní epitelových buniek rohovky

Okrem vytvorenia priestoru špičkovým zahraničným a slovenským odborníkom pre prezentáciu a výmenu informácií o najnovších výsledkoch výskumu a liečby dospelými kmeňovými bunkami, konferencia mala do širšej celospoločenskej diskusie o význame regeneratívnej medicíny zapojiť aj zástupcov štátnej správy, médií, patientske združenia, vedecké a vzdelávacie inštitúcie. Významnou bola aj skutočnosť, že konferencia vyzdvihla nielen lekárske a vedecké aspekty, ale aj právne a etické výhody výskumu a liečby dospelými kmeňovými bunkami a kmeňovými bunkami z pupočníkovej krvi.

Z hľadiska možného využitia dospelých kmeňových buniek pre terapiu je tiež zaujímavé, že sú schopné migrovať krvou celým telom, nájsť typ tkaniva, odkiaľ pôvodne pochádzajú a až tam sa začať diferencovať. Na druhej strane nevieme, či ich vlastnosť, umožňujúca vznik aj iných typov buniek než je typ buniek tkaniva, z ktorého pochádzajú, je možná len v laboratórnych podmienkach, alebo prebieha aj v normálnych podmienkach, na živo.

Pri liečbe pacienta jeho vlastnými kmeňovými bunkami nehrozí, že by ich telo odmietlo, ako sa to môže stať pri transplantácii cudzích orgánov. Pokiaľ by sa využívali dospelé kmeňové bunky, mohol by sa vyriešiť eticky sporný problém získavania kmeňových buniek.

Stručný prehľad ochorení, u ktorých je možnosť využívania liečby dospelými kmeňovými bunkami

- Ochorenia srdcového svalu, podoinfarktové stavy
- Svalové ochrnutia
- Neurodegeneratívne ochorenia (Alzheimerova choroba, Parkinsonova choroba, Sclerosis multiplex)
- Poškodenia mozgu, miechy
- Očné choroby (vekom podmienená degenerácia žltej škvrny a i.)
- Choroby imunitného systému
- Choroby kĺbov, osteoartróza
- Cukrovka, choroby pečene

Na záver možno povedať, že klinické využívanie dospelých kmeňových buniek nenesie v sebe etickú dilemu a znamená významný posun v efektívnej zdravotnej starostlivosti, najmä u niektorých chronických ochorení, ktoré môžu viesť k trvalej invalidite.

Coloplast

20 rokov inovácii pre zdravie a lepšiu kvalitu života

Spoločnosť Coloplast A/S v Bratislave uskutočnila Odborný seminár „20 rokov inovácii pre zdravie a lepšiu kvalitu života“ ktorý otvoril riaditeľ firmy Mgr. Radoslav Štilla.

Svoje poznatky a skúsenosti na tomto seminári porozprávala Veronika Vadovičová, paralympionička, majsterka sveta v streľbe zo vzduchovej pušky. Príspevok zverejňujeme o niečo neskôr, pretože potreba intermitentnej katetrizácie si to vyžaduje.

Prednáška nebude odborná, skôr to budú skúsenosti, ako som žila pred tým, keď som katetrizáciu nepoužívala a teraz, keď sa katetrizujem. Moja diagnóza je spina bifida, teda rásť chrbtice,

s ktorou som sa narodila, tým pádom mám trvalú inkontinenciu. Katetrizujem sa od svojich 15 rokov, čo je dosť neskoro. Ku katetrizácii som sa dostala až na strednej škole napriek tomu, že som bola stále pod dohľadom urologických lekárov, kedy ma doktorka poslala do Bratislavy na Kramáre na urológiu, tam ma postavili pred hotovú vec a tam ma naučili katetrizovať. V tej dobe to bolo pre mňa ťažké, bola som na internáte, bez rodičov, medzi deťmi a v období puberty. Ale

keď sa pozriem na tie nevýhody v detstve, boli to časté zápaly močových ciest, ktoré boli na frekvencii takmer každý mesiac. Čo sa týka ekonomického hľadiska, boli veľké množstvá nohavičiek, ktoré som musela používať. Som síce na invalidnom vozíku, ale ten používam ako prevenciu alebo uľahčenie môjho života, aby som sa dokázala prispôsobiť životu zdravých, keďže moja chôdza je kolísavá a pomalá, takže ako dieťa som vozík nemala, v škole som chodila normálne a v tom období som sa hanbila, bála som sa chodiť medzi deti, pretože mi moč unikol pri chôdzi a väčšinou som sedela v lavici počas prestávok. Bolo to postavenie sa do novej veci, nepoznala som nikoho, kto takýto spôsob používal, bolo to len na skúsenosti od zdravotného personálu v nemocnici. Keď som sa vrátila na internát, tak skúšala som aplikovať ten spôsob z nemocnice, ktorý mi v tom internátnom prostredí nevyhovoval a ešte aj tie katétre v tej dobe boli ťažko hygienicky použiteľné, musela som ich prevárať, používať rôzne gély a bolo to zmätočné. Bolo to časovo a priestorovo náročné, chcela som zapadnúť medzi deti, ale zároveň som nechcela, aby tie deti vedeli, že nosím plienky. Keď prišiel prvý zápal, vtedy som začala rozmyšľať o tom, či je to dobrá vec alebo nie, či pokračovať alebo prestať, tak som išla naspäť na Kramáre, tam ma upokojili, že je to bežné, že tento zápal môže byť len nejaká reakcia na nový spôsob alebo som si sama zaviedla nejakú tú infekciu. Rozhodla

som sa pokračovať a hľadala som si vlastné spôsoby, ako by mi to najlepšie vyhovovalo, aby mi to najmenej zasahovalo do života, čo sa mi aj podarilo. Teraz v súčasnosti, keď idem na toaletu, trvá mi to ako zdravému človeku, nepotrebujem okolo seba žiadne dezinfekčné veci. Tieto katétre spidikety sú pripravené hneď na použitie v akomkoľvek teréne, kdekoľvek na toaletách, či už keď cestujem v lietadle, na kompách, na športoviskách, všade sú použiteľné. Nosím so sebou katétre, malé vložky a mokré utierky na dezinfekciu. Môžem povedať, že mi to zmenilo život a ma to posunulo ďalej. Neviem si predstaviť, žeby som fungovala tak ako počas detstva, teraz môžem ľutovať, že už v rannom detstve nebol na mne aplikovaný tento spôsob. S katetrizáciou som sa stretávala iba na urologických kontrolách, kedy mi brali moč, ma sestrička katetrizovala, ale nikdy nespomenuli, že doma môžem tento spôsob používať.

Zdravotné výhody – obmedzený zápal močových ciest, teraz je to 1-2 krát ročne, zvýšenie pohybových aktivít napr. plávanie, chôdza a iné, nemusím byť obmedzená a môžem ísť kdekoľvek a kamkoľvek.

Sociálne výhody – rozšírenie pohybových možností, cestovanie, spoločenské a športové aktivity, suché vložky aj za pomoci liekov, obmedzenie zápachu, kde ešte v súčasnej dobe sa stretávam s dospelými ľuďmi, ktorí sa stále boja katetrizácie a je to na nich cítiť a vidieť aj to pretečenie. Môžem si vybrať akékoľvek oblečenie a hlavne tá diskretnosť.

Dôležité sú aj psychologické výhody – pocit voľnosti, žiadny pocit hanby, ako to bolo voľakedy počas školy, žiadny strach z odmietnutia v spoločnosti pri styku s novými ľuďmi.

Moje odporúčanie pre vás ako odborníkov alebo ľudí, ktorí sa stretávajú s ľuďmi, ktorí majú tieto problémy, sú také, že dospelí sa hanbia o tom rozprávať. Som aj ja taká, hanbím sa o tom rozprávať pred ľuďmi, ktorí nemajú s tým dočinenia, boja sa tej katetrizácie, boja sa ju vyskúšať, je to pre nich neznámy zásah, sú to intímne záležitosti, je ich treba trochu povzbudiť, pomôcť, vysvetliť tie dobré vlastnosti, ktoré ich čakajú, tú zmenu, ak prekonajú ten prvotný strach, lebo ten strach na začiatku má určite každý. Deti takisto sa hanbia, neznalosť ich problému, sú závislé na rodičoch, čo na to rodičia povedia a často nerozhodujú o sebe, ale čo povie lekár, to je pre nich najdôležitejšie a niekedy v tej opačnej súvislosti, keď im lekár doporučí tú katetrizáciu, tak to berú ako zásah do života a keď im povie malú pripomienku, že nemusia a hneď sa chytia toho, že nemusia a potom sa už nedajú presvedčiť ničím a nikým. Odporúčania sú, ľuďom hovoriť o týchto výhodách a praktických skúsenostiach, akceptovať tú diskretnosť, či už pri deťoch alebo pri dospelých. Každý človek je individuálny, každý si potrebuje nájsť ten svoj spôsob, takže treba mu nechať otvorenú cestu. Tieto katétre sú použiteľné hocikde, obsahujú fyziologický roztok, čiže sú okamžite použiteľné. Je s nimi jednoduchá manipulácia.

VeronikaVadovičová

Dobrý deň, radi by sme Vám pripomenuli, že na www.nrozp-mosty.sk v časopise Mosty inklúzie nájdete množstvo užitočných informácií týkajúcich sa života (nielen) občanov so zdravotným postihnutím. Zaujímavosti zo Slovenska, ale aj zo sveta, skúsenosti, príbehy, informácie o legislatíve a ešte oveľa viac nájdete na www.nrozp-mosty.sk. Na Vaše prípadné podnety, odkazy, návrhy, postrehy sa budeme tešiť. Písať nám môžete na sekretariat@nrozp.sk alebo nrozp@nrozp.sk.

Internetový časopis Mosty inklúzie je projekt podporený Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Už čoskoro sa môžete tešiť na ďalšie číslo. Prijemné čítanie praje redakčný tím časopisu Mosty inklúzie. Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR. sekretariat@nrozp.sk

Diaľničné známky už nebudete lepíť na sklo: Elektronické zavedú v roku 2015

Bude sa tu s nami počítať?!

17.08.2013 09:00 - Od januára 2015 si budeme popri tzv. papierových nálepkách kupovať diaľničné známky už aj elektronicky prostredníctvom internetu.

Ceny známok

sa na budúci rok nezvýšia.

Postupne sa klasické nálepky celkom zrušia. Na ich kúpu cez mobil či internet sa bude treba zaregistrovať,

zaplatíte kartou a či nálepku skutočne máte, skontrolujú kamery. Prípadná **po-kuta príde domov poštou**. Či si kúpite klasickú známku, alebo elektronickú, zaregistrovať sa do nového elektronického systému budete musieť tak či tak. Vpíšete do neho údaje o krajine registrácie vozidla, EČV a typ auta a druh a platnosť diaľničnej známky.

Ceny diaľničných známok do 3,5 tony

10-dňová	10 €
mesačná	14 €
ročná	50 €

„V systéme tak bude uložené, že táto „ŠPZ“ má zaplatenú diaľničnú známku. Je jedno, kto bude v takomto prípade sedieť za volantom, kľúčové je, či má auto zaplatenú

diaľničnú známku,“ vysvetlil hovorca ministerstva dopravy Martin Kóňa. „Elektronické diaľničné nálepky budú kontrolovať statické a mobilné kamery, ktoré nasnímajú poznávaciu značku vozidla a automaticky ju porovnávajú s databázou elektronických diaľničných nálepiek,“ doplnil.

Za neuhradenie známky dostanete pokutu 300 €, v prípade, že vás chytiť pri rovnakom priestupku aj o rok, už 400 €. Naopak, len 200 € zaplatíte, ak sumu uhradíte rýchlo. Dĺžka platnosti známok aj ich ceny sa na budúci rok nemenia, výška ceny na rok 2015 jasná nie je, no rezort uvažuje o každoročnej valorizácii. Postupne klasické známky úplne nahradia elektronické, rezort dopravy tým chce zabrániť ich falšovaniu.

Sociálna rehabilitácia v hoteli Máj v Piešťanoch

Ako každý rok, aj tento rok sa v letných mesiacoch konala týždenná sociálna rehabilitácia v bezbarierovom zariadení hotelu Máj Piešťany. Pobytu sa zúčastnilo 39 členov spolu so svojimi sprievodcami. Program rehabilitácie bol bohatý a cieľom bola seba výchova, sebaobsluha a seba vzdelávanie. Tieto aspekty sa počas týždňa naplnili procedúrami, cvičením, plávaním, rehabilitáciou a prechádzkami v prírode. Aj tento rok sme vybrali toto

zariadenie kvôli izbám, ktoré sú bezbariérové a sú vhodné pre väčšiu skupinu vozičkárov.

V nedeľu nás príjemne privítal personál hotelu. Po večeri sme sa stretli, zvitli, zoznámili a povedali sme si program na celý týždeň. Ráno sme začínali rannou rozcvičkou, niektorí plávaním v bazéne hotelu, ktorý je vyhovujúci pre vozičkárov. Po raňajkách nasledovali procedúry predplatené alebo zakúpené ako sú masáže, oxygenoterapia, rašelinové zábaly, perličkové

kúpele a výrivky. V utorok popoludní nás príjemne privítal riaditeľ marketingu v kaviarni hotela, ktorý nás informoval o službách, ktoré ponúkajú pre návštevníkov.

V rámci programu nechýbala ani prezentácia kompenzačných pomôcok firmy Otto Bock.

Vo štvrtok nás svojou prítomnosťou potešil predseda organizácie pán Viliam Franko, ktorý prednášal na sociálnu tému. V piatok sme zorganizovali športové hry, kde si vozičkári zasú-

ťažili. V sobotu večer sa konalo rozlúčkové posedenie pri hudbe v kaviarni hotela, kde sme zhodnotili celý týždeň. Týždenný pobyt prebehol v priateľskej pohode a spokojnosti všetkých zúčastnených. Rekondičný pobyt sa uskutočnil aj vďaka podpore z 2% , aj podpore mesta Nitra, ktoré schválilo dotáciu na projekt pre nitrianskych členov a ich sprievodcov.

Týždeň ubehol a všetci sme sa rozišli so želaním, o rok sa takto znovu stretnúť.

Autor: anc

90. ročník MMM v Košiciach

Na 90. ročníku MMM v Košiciach sa v kategórii vozičkári zúčastnil aj člen ZO SZPP Jaklovce, PhDr. **Stanislav SOKOLSKÝ** z Margecian. Trať dlhú 20 km „zabehol“ na klasickom invalidnom vozíku Sopur Easy 200, za 02:04:10 hod. Bol to už jeho tretí maratón (2011, 2012, 2013), ktorý úspešne zvládol.

Účasť telesne postihnutých športovcov má v Košiciach tradíciu už od roku 1989. Po prvýkrát sa v poli pretekárov objavili tesne po prechode

na mestský okruh, a tak ako na celom svete, i tu si ihneď získali obrovské sympatie divákov i všetkých zúčastnených športovcov.

Snáď najvýraznejšou postavou v ich doterajšom účinkovaní je Daniel Kukla, viacnásobný víťaz, pretekár z východu Slovenska, ktorý sa dokázal presadiť i na veľkých medzinárodných fórach.

Vývoj ide i tu dopredu a tak klasické vozíky, kde pretekár poháňa rukami priamo kolesá vozíka, dnes nahrádza disciplína handbike, pri ktorej pretekár používa svoje ruky na točenie bicyklového prevodu. Organizátori však štart v prípade záujmu radi umožnia i už zmieneným klasickým vozíčkarom. Tak ako korčuliari, absolvujú títo všetci

hendikepovaní športovci v Košiciach vzdialenosť dlhú 20 kilometrov, pričom ich štart tesne pred hlavným bežeckým poľom je tým správnym signálom pre všetkých, ktorí okolo trate nešetria potleskom.

</br

Víťazi v roku 2013 vozíčkari:

1. DOCI Vladimír (SVK) 01:28:08
2. SOKOLSKÝ Stanislav (SVK) 02:04:10

Víťazi v roku 2013 handbike:

1. KRÓL Bogdan (POL) 00:36:55
2. ŠELINGA Peter (SVK) 00:36:55
3. KUKLA Daniel (SVK) 00:36:56
1. OROSZOVÁ Anna (SVK) 00:38:55
2. PUDLIS Monika (POL) 00:42:27
3. VADOVIČOVÁ Veronika (SVK) 01:09:35

Tri druhé miesta a ďalší svetový rekord Vadovičovej

Dátum: 20.05.2013 | Rubrika: [SPV](#) |

V dňoch 14. až 18. mája sa v tureckej Antalyi konalo ďalšie kolo Svetového pohára v športovej streľbe. Naši reprezentanti Veronika Vadovičová a Radoslav Malenovský vybojovali dve druhé miesta v individuálnych súťažiach a tretie pridali spolu s Jozefom Širokým v súťaži družstiev.

Veronika Vadovičová obsadila druhé miesto v disciplíne R2 (vzduchová puška v stoj) s finálovým nástrelom 202,6 bodov za Nemkou Hiltropovou (205,3 b.). V disciplíne R3 (vzduchová puška v leže) skončila desiatu s nástrelom 624,7 b., ale v základnej súťaži prekonala svetový rekord Turkyne Basovej (408,7 b.) s nástrelom 415,9 b., čím sa stala novou držiteľkou tohto rekordu!

Radoslav Malenovský skončil druhý v disciplíne R3 (vzduchová puška v leže) s finálovým nástrelom 210,7 b. za Britom Skelhomom (211,7 b.). Jozef Široký obsadil v rovnakej disciplíne 15. miesto.

Ján Riapoš sa stal paralympionikom dvadsaťročia

Dátum: 14.10.2013 | Rubrika: [SPV](#) |

V bratislavskom hoteli DoubleTree by Hilton boli v sobotu večer slávnostne vyhlásení najlepší paralympionici dvadsaťročia. Prestížne ocenenie „Zlatý paralympionik 20 – ročia“ si prevzal stolný tenista Ján Riapoš, ktorý ako jediný slovenský športovec získal štyri zlaté paralympijské medaily.

Na 2. a 3. mieste skončili lyžiari Jakub Krako a Henrieta Farkašová, ktorí spolu so svojimi navádzačmi Jurajom Mederom a Natáliou Šubrtovou získali ocenenie „Strieborný paralympionik 20 – ročia“.

Slávnostná časť valného zhromaždenia SPV sa uskutočnila pri príležitosti 20. výročia prijatia Slovenska do Medzinárodného paralympijského výboru, ktoré sa udialo v septembri

1993. Samotný galavečer niesol názov „20 rokov slovenského paralympizmu“.

Počas neho prvýkrát ocenili aj vyznamenaním Slovenský Agitos, čo je obdoba olympijských kruhov, osobnosti paralympijského hnutia. Päťica významných športovcov či funkcionárov ich dostala in memoriam (Katarína Brandoburová, Emil Dovalovszki, Margita Homolová, Radovan Kaufman a Mária Pillárová). Šiestou ocenenou bola prvá predsedníčka SPV Helena Hanková.

V takmer dvojhodinovom programe, ktorý moderovali Stano Ščepán a Alena Heribanová, sa tiež spomínalo na všetky doterajšie paralympiády v histórii samostatnej SR. Na pódiu defillovali viacerí úspešní športovci či vedúci výprav. O hudobné predely sa postarali Robo Opatovský a Anita Soul.

Vyše tristo hostí vo veľkej kongresovej sále dostalo čerstvú publikáciu „20 rokov slovenského paralympizmu“ a dvoj-DVD „Šťastie z bolesti“, ktoré je návratom k vlaňajším PH v Londýne.

V úvode galavečera pozdravil prítomných predseda vlády SR Róbert Fico, ktorému Ján Riapoš venoval jednu zo svojich zlatých londýnskych medailí, ako prejav vďaka za jeho prínos k rozvoju paralympijského športu na Slovensku.

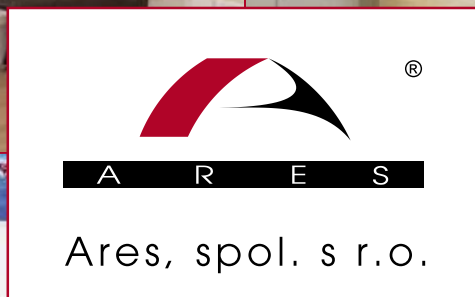
PREKONAJME SPOLU BARIÉRY

Stoličkový výťah

Stropný zdvihák GH3

Šikmá schodisková plošina

Schodolez

Bezplatné t. č.: 0800 150 339

- ✓ **Riešenia pre všetky typy architektonických bariér**
- ✓ **Bezplatný návrh a konzultácia u klienta**

- ✓ **Bezplatné právne poradenstvo**
- ✓ **Záručný a pozáručný servis**

Zvislá plošina s kolmým zdvihom

Stropný zdvihák GH1

www.ares.sk

SpeediCath® Compact

NOVÝ
KATÉTER
PRE MUŽOV

Vytvorené pre diskrétnosť

Kompaktný a praktický mužský katéter,
pre použitie kdekoľvek a kedykoľvek

Podstatne menší ako štandardné katétre, SpeediCath Compact robí celý proces katetrizácie diskrétnejším. Jeho výhody oceníte pri použití doma, ako aj mimo domova. Katéter môže byť zavedený bez dotyku povlečenej časti, je pripravený na okamžité použitie. Katéter je vyrobený bez PVC a bez ftalátov. V skratke, je to revolúcia v dizajne katétrov.

SpeediCath® Compact

Veľkosť vrátane konektora	CH	Kusy v balení	Kód poisťovne
33 cm	12/18	30	B91009

Vypíšte formulár nižšie a získajte vzorky zdarma.
Prípadne volajte bezplatnú linku 0800 159 159.

www.coloplast.sk
www.kontinencia.sk

Logo Coloplast je registrovaná značka spoločnosti Coloplast A/S. © Všetky práva vyhradené Coloplast A/S, Humlebaek, Dánsko. 2013-08.

Bezplatné vzorky dostanete, keď vyplíte tento formulár a zašlete na adresu spoločnosti Coloplast.

Meno a priezvisko:

Katéter, ktorý používam:

Veľkosť Ch:

Adresa:

Telefón:

